

Strategia Rozwoju Kultury Miasta Bydgoszczy na lata 2017-2026

Szanowni Państwo,

Kultura jest jednym z najważniejszych czynników rozwoju współczesnych miast – nie tylko w wymiarze społeczno-kulturowym, nie tylko w znaczeniu wysokiej jakości życia mieszkańców i wzrostu spójności społecznej, ale także w wymiarze praktycznym: ekonomii, gospodarki, rewitalizacji.

Kultura jest jednak najpierw niezbywalnym prawem każdego człowieka oraz gwarantem jego osobistej wolności i rozwoju. To kultura przekazuje każdemu człowiekowi wartości, wyobrażenia, sądy, wiedzę i idee, bez których niemożliwe jest zrozumienie dzisiejszego świata i świadome w nim życie.

Kultura jest także rękojmą istnienia wolnych obywateli, a w konsekwencji – niezawisłych, demokratycznych, samorządnych, zapewniających równość i gwarantujących pełnię swobód społeczeństw i społeczności.

Kultura dostarcza zbiorowości narzędzi do skutecznej komunikacji, wyrażania potrzeb jednostek i grup społecznych, ustalania wartości i norm współżycia, bez których niemożliwe jest zaistnienie idei prawa, sprawiedliwości społecznej i wolności.

Kultura jest nie tylko prawem, ale i wielkim zobowiązaniem, zarówno wolnych jednostek, jak i demokratycznych społeczeństw. Stąd odpowiedzialność za kulturę jest obowiązkiem i powinnością demokratycznej władzy na każdym szczeblu jej organizacji.

Szczególne role w tej misji spoczywa na władzach samorządowych. W przekonaniu i intencji autorów *Strategia Rozwoju Kultury Miasta Bydgoszczy na lata 2017–2026* jest tego świadectwem.

Chcemy, by strategia rozwoju kultury Bydgoszczy nie była tylko zwykłym dokumentem administracji publicznej, ale szczególnym poświadczeniem naszych kulturalnych aspiracji i wyborów oraz obywatelskich swobód. Taka strategia kultury ma szansę stać się dokumentem opisującym architekturę naszej wspólnotowej wyobraźni i wolności.

Strategia powstała przy aktywnym udziale twórców, animatorów, przedstawicieli bydgoskich środowisk i instytucji kultury i nauki oraz organizacji pozarządowych. Ich bieżąca i dalsza odpowiedzialna współpraca z samorządem daje szansę pomyślnej realizacji ambitnych programów i przewodniej idei Strategii, by kultura stała się energią i marką Bydgoszczy.

Dziękuję i zapraszam do dalszej współpracy!

Prezydent Bydgoszczy
Rafał Bruski

Spis treści

1. Obywatele, mieszkańcy, ludzie kultury. Bydgoski ruch na rzecz kultury na tle ogólnopolskiej aktywności obywatelskiej.	4
2. Ciągłość i zmiana. Miejska polityka kulturalna w latach 2005–2016: przegląd dokumentów i działań.	7
3. Polityka kultury. Kształtowanie miejskich polityk kulturalnych a sytuacja Bydgoszczy.	15
4. Zatrzymany kadr. Diagnoza stanu kultury w Bydgoszczy.	20
5. Warsztaty planowania strategicznego.	36
5.1 Analiza SWOT.	43
5.2 Problemy w obszarze kultury.	45
5.3 Cele Strategii Rozwoju Kultury na lata 2017–2026.	47
6. Priorytety polityki kulturalnej samorządu Bydgoszczy.	49
7. Harmonogram działań na lata 2017–2026.	51
8. Monitoring i ewaluacja.	92

1. Obywatele, mieszkańcy, ludzie kultury. Bydgoski ruch na rzecz kultury na tle ogólnopolskiej aktywności obywatelskiej

Kultura jest tym elementem rozwoju człowieka we współczesnym świecie, dzięki któremu realizuje on swoje ważne – być może najważniejsze – potrzeby. Różne akty prawne dostrzegają tę istotność i gwarantują wolność korzystania z dóbr kultury na równi z innymi wolnościami: ekonomicznymi, obywatelskimi i socjalnymi, co znajduje swoje odzwierciedlenie w najważniejszym akcie normatywnym – Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

W Polsce rozwój sfery kultury zależy w dużej mierze od skuteczności podejmowanych przez władze różnego szczebla działań, wśród których najważniejszym zdaje się być współpraca z obywatelami, mieszkańcami i ludźmi kultury w kształtowaniu warunków realizacji programów kulturalnych. Na władzach samorządowych spoczywa szczególna odpowiedzialność za pomyślny rozwój kultury, co wynika ze zmieniających się w ostatnich latach warunków realizacji idei samorządności oraz stałego zwiększania kompetencji jednostek samorządu terytorialnego. Wraz z rozszerzeniem kompetencji powiększyły się też doświadczenia tych jednostek w dziedzinie kultury, co pozwoliło na skuteczniejsze zarządzanie procesami modernizacji oraz doskonalenie zarządzania w kulturze. Te kompetencje i doświadczenia – zdobyte również w innych dziedzinach, jak choćby w edukacji i pomocy społecznej – wskazują na korzystny wpływ długoterminowych planów działań zawartych w oficjalnych dokumentach strategicznych.

W rozwoju miejskiej kultury w Bydgoszczy wielką rolę odegrały oddolne ruchy kultury, które zgromadziły przedstawicieli licznych środowisk i działaczy z wielu pól działalności kulturalnej: artystów, animatorów, dyrektorów instytucji kultury czy dziennikarzy.

**Poszerzenie
kompetencji
samorządu**

**Oddolne ruchy
na rzecz kultury**

Bydgoski ruch obywatelski w kulturze, którego powstanie datuje się na rok 2010, miał swoje źródło zarówno w sytuacji lokalnej, jak i był zależny od kontekstu krajowego.

Do czynników z pierwszej grupy należały z pewnością: samodzielny start w konkursie o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury (ESK) 2016 oraz bydgoski akces do *Agendy 21 dla Kultury*. Oba te wydarzenia były niezwykle ważnym impulsem do podjęcia oddolnych działań w sferze kultury. Do czynników z grupy drugiej należały zapewne: poprawa sytuacji materialnej i infrastrukturalnej polskich metropolii po czterech latach od wejścia Polski do Unii Europejskiej, Kongres Kultury Polskiej 2009 oraz powstanie ruchu Obywatele Kultury. Bydgoski obywatelski ruch na rzecz kultury zbiegł się w czasie z ruchem ogólnopolskim, w niektórych przedsięwzięciach wyprzedzając działania Obywateli Kultury zarówno na poziomie centralnym, jak i większych miast.

Do najważniejszych działań obywatelskiego ruchu na rzecz kultury, które w istotny sposób wpłynęły na obecny kształt miejskiej polityki kulturalnej należą:

- **Kwiecień 2010:** ogłoszenie samodzielnego startu w konkursie o tytuł ESK 2016
- **Czerwiec 2010:** konsultacje społeczne – program ESK 2016
- **Sierpień 2010:** powstanie aplikacji Bydgoszczy do konkursu o tytuł ESK 2016
- **Październik 2010:** przyjęcie (jako pierwsze miasto w Polsce) *Agendy 21 dla kultury*
- **Listopad 2010:** powstanie Forum Kultury Bydgoskiej

- **Grudzień 2010 – sierpień 2011:** seria debat i konsultacji, praca w stolikach kongresu
- **Wrzesień 2011:** Bydgoski Kongres Kultury
- **Listopad 2011:** powstanie Obywatelskiej Rady Kultury
- **Grudzień 2011:** podpisanie *Bydgoskiego Paktu dla Kultury*

- **Czerwiec 2013:** stworzenie *Obywatelskiej Strategii Rozwoju Kultury w Bydgoszczy – Masterplanu dla kultury*
- **Lata 2013–2016:** realizacja programów z *Obywatelskiej Strategii Rozwoju Kultury* oraz doskonalenie systemu grantowego, stypendialnego, konsultacyjnego
- **Październik 2015 – marzec 2017:** prace nad *Strategią Rozwoju Kultury Miasta Bydgoszczy na lata 2017–2026*

Strategia niniejsza jest oparta na doświadczeniach płynących zarówno z wymienionych wyżej wydarzeń kulturotwórczych, istotnych dla organizacji środowiska kultury w mieście, jak i powstałych dokumentów, których jest krytyczną aktualizacją wynikającą z analizy doświadczeń. Jednocześnie jest zaplanowaną i wpisaną do *Obywatelskiej Strategii*

Czynniki lokalne

Czynniki
ponadlokalne

Harmonogram
wydarzeń i działań

Rozwoju Kultury w Bydgoszczy – Masterplanu dla kultury Bydgoszczy na lata 2013–2020 aktualizacją polityki kulturalnej Miasta Bydgoszczy uchwalonej uchwałą nr XLII/904/05 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 16 lutego 2005 roku.

2. Ciągłość i zmiana. Miejska polityka kulturalna w latach 2005–2016: przeгляд dokumentów i działań

Miejska polityka kulturalna na przestrzeni tych lat była terenem rewolucyjnych zmian. Szczególnie wyraźnie zaznaczyły się one w sferze aktywności obywatelskiej i zwiększaniu obywatelskiej odpowiedzialności za funkcjonowanie kultury w obrębie zarówno struktur tradycyjnie związanych ze społeczną aktywnością – jak organizacje trzeciego sektora czy ruchy nieformalne, jak i struktur administracji publicznej – w postaci zaangażowania w działalność doradczą, konsultacyjną, pomocniczą.

Jednocześnie przez ponad dekadę, podczas której dokonywały się zarówno przeobrażenia zewnętrzne, takie jak akces do Unii Europejskiej i ciąg przemian gospodarczych, społecznych czy cywilizacyjnych, jak i owe rewolucje obywatelskie, w Bydgoszczy obowiązywała polityka kulturalna przyjęta w roku 2005. Była ona realizowana przez władze samorządowe i korygowana przez uczestników obywatelskich ruchów w kulturze za sprawą szeregu działań i dokumentów. Obecna strategia uwzględnia tak priorytety polityki kulturalnej, jak i modyfikacje, co sprawia, że będzie realizować jednocześnie wartości ciągłości i zmiany. Spis tych dokumentów i działań obejmuje kolejne etapy procesu dochodzenia do kształtu obecnej strategii i ustalania jej założeń:

1. Polityka kulturalna miasta z roku 2005.
2. Agenda 21 dla Kultury.
3. Aplikacja konkursowa – ESK 2016.
4. Forum Kultury i Bydgoski Kongres Kultury.
5. Pakt dla Kultury Bydgoskiej.
6. Obywatelska Rada Kultury.
7. Obywatelska Strategia Rozwoju Kultury – Masterplan dla kultury Bydgoszczy.

**Aktywność
obywatelska**

**Dwie wartości:
ciągłość i zmiana**

Polityka kulturalna z 2005 roku

Podstawą miejskiej polityki kulturalnej była w minionych dziesięciu latach Uchwała nr XLII/904/05 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 16 lutego 2005 roku w sprawie polityki kulturalnej Bydgoszczy:

Celem polityki kulturalnej Bydgoszczy jest budowanie warunków istnienia i rozwoju kultury przy zachowaniu dorobku poprzednich pokoleń, konsekwentne promowanie Miasta i tworzenia ośrodka naukowo-kulturalnego i artystycznego, ważnego na mapie kulturalnej kraju i wspólnej Europy dla pełnej realizacji potrzeb i aspiracji bydgoszczan.

Dalej zaś:

Bydgoszcz jako jedno z największych miast w Polsce, silny ośrodek ekonomiczny i gospodarczy, chcąc utrzymać swoją pozycję po wejściu do Unii Europejskiej, powinna szczególnie zadbać o instytucje kultury oraz środowiska twórcze na miarę unijnych standardów. Kultura bowiem jest najlepszym nośnikiem promocji i sposobem budowania wizerunku aktywnego i atrakcyjnego miasta.

Uchwała wytyczała sześć podstawowych kierunków miejskiej polityki kulturalnej:

1. Tworzenie warunków dla prawidłowego funkcjonowania i rozwoju miejskich instytucji kultury oraz pomoc innym działającym na terenie miasta.
2. Wspieranie środowisk twórczych i kulturotwórczych.
3. Mecenat Miasta nad najciekawszymi oraz prestiżowymi wydarzeniami wpisanymi w kalendarz poprzez ich współfinansowanie oraz nad twórcami kultury i nauki poprzez przyznawanie nagród, stypendiów i wyróżnień.
4. Realizacja inwestycji niezbędnych dla rozwoju kultury.
5. Ochrona zabytków jako ratowanie i dokumentowanie dziedzictwa kulturowego.
6. Wspieranie środowisk naukowych i podejmowanie działań pro uniwersyteckich.

Te kierunki polityki kulturalnej można by w obecnej nomenklaturze określić jako cele strategiczne lub priorytety (które były uzupełniane doraźnie o programy strategiczne polityki samorządowej tego okresu). Z perspektywy lat możemy stwierdzić, iż ówczesna polityka kulturalna w pewnym stopniu spełniła swoje zadania, co widać choćby po skutecznej realizacji wielu inwestycji i remontów, powołaniu uniwersytetów (UKW, UTP) czy też uruchomieniu programów wspierających indywidualnych twórców, organizacje pozarządowe oraz instytucje kultury.

Upływ czasu oraz przemiany cywilizacyjne i kulturowe wygenerowały jednak szereg nowych potrzeb i celów lub istotnie zmodyfikowały te sprzed kilkunastu lat.

**Podstawowe
kierunki miejskiej
polityki kulturalnej**

**Stopień realizacji
ówczesnej polityki**

Agenda 21 dla Kultury

Jednym z najważniejszych dokumentów ideowych, w oparciu o które Samorząd Bydgoszczy modyfikował swoje działania w zakresie realizacji polityki kulturalnej dostosowując ją do nowych potrzeb była *Agenda 21 dla Kultury*. Agenda stanowi zbiór wytycznych dotyczących tworzenia lokalnych oraz narodowych polityk kulturalnych. To pierwszy międzynarodowy dokument regulujący rozwój kultury na poziomie samorządów lokalnych.

Największą innowacją agendy było połączenie kultury z prawami człowieka: dokument ten gwarantuje przestrzeganie praw kulturalnych jako integralnej części praw człowieka, a także zapewnia mechanizmy, instrumenty oraz środki mające zagwarantować wolność słowa. To także ten dokument wprowadzał mechanizm zatwierdzenia polityk kulturalnych jako narzędzia rozwoju lokalnego, szczególnie w obszarze przeplatania się polityk kulturalnych z innymi politykami społecznymi powstającymi na poziomie samorządów.

Do dziś jest najpoważniejszym dokumentem lokalnych polityk kulturalnych gwarantującym różnorodność kulturową i uznającym różnorodność ekspresji kulturowej za bogactwo danego obszaru; traktuje także dialog i koegzystencję oraz międzykulturową wymianę jako podstawowe zasady relacji obywatelskich, co w dzisiejszej sytuacji cywilizacyjnej i kulturowej staje się coraz ważniejszą gwarancją. To właśnie w *Agendzie 21 dla Kultury* tkwi źródło zarówno otwarcia na nową filozofię kultury, jak i na metody zarządzania w kulturze, wynikiem których była aplikacja, a także podstawy – ideowa oraz praktyczna – dla powstania miejskich polityk kulturalnych. Celem agendy było zarówno zagwarantowanie rozwoju kultury lokalnych w mikroskali, jak i ich otwarcia na inne kultury, dialog międzykulturowy oraz nowe metody zarządzania w kulturze.

W *Agendzie* wszyscy uczestnicy życia kulturalnego znajdą oparcie dla swoich potrzeb oraz gwarancje wolności: artyści znajdą gwarancję przestrzegania ich praw moralnych oraz prawa do godziwego wynagrodzenia, a także wolność słowa; odbiorcy kultury znajdą gwarancję swoich praw dostępu do kultury umocowanych w prawach człowieka; animatorzy kultury – gwarancję wsparcia finansowego za pomocą niezbędnych instrumentów; przedstawiciele samorządu lokalnego znajdą natomiast gwarancję współudziału ludzi kultury w kreowaniu miejskiego dobrostanu, promocji miasta oraz wkładu w powiększanie potencjału miasta oraz podnoszenie jakości życia; naukowcy znajdą obietnicę włączenia kultury naukowej w obręb zainteresowania publicznego mecenasa; miejscy aktywiści – gwarancję dbałości samorządu lokalnego o przestrzeń publiczną jako przestrzeń wolności, nauczyciele znajdą obietnicę koordynacji polityk kulturalnych z programami edukacyjnymi, a wreszcie wszyscy – niezależnie od stopnia aktywności w kulturze – zyskają gwarancję respektowania praw człowieka, jako że dokument ten

**Kultura a
prawa człowieka**

**Gwarancja
różnorodności
kulturowej**

**Agenda jako
gwarancja wolności
dla wszystkich
podmiotów
życia kulturalnego**

strażnikami i propagatorami tych praw czyni właśnie lokalne władze samorządowe.

Podpisanie tego dokumentu było jednym z etapów przygotowań do udziału w prestiżowym Konkursie o miano Europejskiej Stolicy Kultury – Bydgoszcz przyjęła założenia tego dokumentu jako pierwsze miasto w Polsce (Uchwałą Rady Miasta z dnia 13 października 2010 roku). Jego idee w dużym stopniu kształtowały w praktyce politykę kulturalną samorządu Bydgoszczy po 2010 roku. Na szczególną uwagę zasługuje uruchomienie i ciągłe doskonalenie praktyk partycypacji i konsultacji społecznych oraz próby systemowego – tj. całościowego i syntetycznego – ujęcia kultury Bydgoszczy.

Aplikacja do konkursu o tytuł ESK 2016

Pierwszym etapem przygotowań aplikacji do Konkursu o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury 2016 były konsultacje społeczne, które miały miejsce w Ostromecku w czerwcu 2010 roku. Były pierwszą poważną i pogłębioną diagnozą potencjału kultury Bydgoszczy, a także umożliwiły spotkanie ludzi kultury instytucjonalnej i niezależnej: członków pozarządowych organizacji, stowarzyszeń i fundacji działających w polu kultury.

Najważniejszym efektem tych konsultacji był ich wymiar poznawczy oraz edukacyjny; podczas nich pojawił się też szereg idei, refleksji i propozycji, które stały się podstawą zmian polityki i praktyki kulturalnej samorządu w następnych latach. Najważniejsze z nich to:

1. szersza perspektywa – i to w co najmniej dwóch wymiarach: pierwszym, jako nawiązanie do doświadczeń europejskich kształtowania programów w oparciu o wartości i cele, a także drugim, rozumianym jako poszerzenie horyzontów myślowych w odniesieniu do działalności kulturalnej w Bydgoszczy;
2. uświadomienie sobie znaczenia konsultacji, komunikacji i partycypacji społecznej jako zasad i reguł zarządzania kulturą;
3. spotkanie różnych środowisk pozwoliło także na podjęcie próby ujednoczenia sposobów zarządzania – w oparciu o wartości istotne dla aplikacji do konkursu Europejska Stolica Kultury, m.in.: skupienie się na programie, jasna wizja, oryginalność przedsięwzięcia, kontrowersje jako metoda aktywizacji;
4. prace nad aplikacją do ESK przyniosły także świadomość znaczenia planowania długoterminowego jako jednej z naczelnych wartości ruchu Europejskich Stolic Kultury – to wartość, która przyświeca wszystkim procesom kształtowania miejskich polityk kulturalnych.

Dla strony samorządowej istotne było uświadomienie kompetencji i możliwości w zakresie tworzenia warunków dla rozwoju kultury: określenie woli politycznej, zapewnienie stabilności, zarówno organizacyjnej, jak i finansowej, aktywne uczestnictwo społeczności lokalnej i jej rozwój jako wartość i cel polityki kulturalnej.

Konsultacje
społeczne

Wymiar poznawczy
i edukacyjny
aplikacji

Także w wymiarze badawczym konsultacje środowiskowe i cykl spotkań wokół programu aplikacji były nieocenionym źródłem wiedzy i stworzyły podstawy dla budowania programów i polityki kulturalnej. Przeprowadzone wówczas analizy i badania¹ sytuacji kultury w mieście były pierwszą na tak szeroką skalę przeprowadzoną diagnozą potencjału, mocnych i słabych stron miejskiego systemu kultury, zalet i wad bydgoskiej kultury. Także w wymiarze praktycznym konsultacje doprowadziły do współpracy środowisk kultury instytucjonalnej, organizacji pozarządowych, indywidualnych artystów, a także badaczy, animatorów i naukowców, co stworzyło podstawy do działań kulturotwórczych i kulturalnych podejmowanych w ciągu kolejnych lat.

Aplikacja Bydgoszczy do konkursu o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury – jej konstrukcja i nakreślony cel – była z pewnością najpoważniejszą próbą odczytania filozofii startu w konkursie: bowiem co najmniej od zwycięstwa Glasgow konkurs traktowany był nie jako nagroda dla rzeczywistych ośrodków kulturalnych w europejskiej skali, ale jako rodzaj „stypendium” dla ośrodków rozwijających się, nagrodą dla tych miast, które przedstawiały najlepszy plan i program działań kulturalnych.

To poważne potraktowanie filozofii konkursu sprawiło, że Bydgoszcz oparła swoją aplikację na niedostatkach i wadach swojego systemu kultury, co określała hasłem: „Kultura? No, to mamy wiele do zrobienia”.

Kluczowym problemem wynikającym z diagnozy okazał się brak tożsamości miasta – zarówno w perspektywie „z zewnątrz” – czyli brak rozpoznawalności Bydgoszczy na mapie kulturalnej Polski, jak i „ze środka” – przez samych mieszkańców. Ówczesna diagnoza określa podstawowe przyczyny tego stanu rzeczy – są nimi: brak tożsamości regionalnej wynikająca z położenia miasta na skraju wielu krain geograficznych; niewystarczająca świadomość dziedzictwa kulturowego miasta; degradacja techniczna oraz zły stan infrastruktury – w tym także infrastruktury kulturalnej; brak długotrwałej, długofalowej wizji rozwoju kultury miasta; wąska grupa odbiorców kultury; poczucie prowincjonalności i brak dumy z miejsca zamieszkania.

Na hasło aplikacji do ESK wybrano: „Kultura energią miasta”, a także „Kultura w budowie!”. Cel startu określono następująco: „Holistyczny rozwój kapitału kulturowego Bydgoszczy poprzez wzmocnienie infrastruktury, wsparcie zasobów ludzkich oraz wykreowanie innowacyjnego programu kulturalnego”. Opierając się na rozpoznaniach diagnozy przeprowadzonej w trakcie konsultacji i spotkań, a także biorąc pod uwagę zalecenia tzw. *Raportu Palmera* – najważniejszego dokumentu opisującego filozofię stolicy kultury – określono pięć obszarów wymagających zwiększonej aktywności władz samorządowych i środowisk kultury (do każdego też zaproponowano

Podstawa
aplikacji

Tożsamość
i rozpoznawalność

„Kultura
energiją miasta!”

¹ *Bydgoszcz – tożsamość miasta. Raport z badań*, autor: dr Jacek Gądecki, Katedra Socjologii Ogólnej i Antropologii Społeczno-Kulturowej WH AGH. Były to badania typu *desk research*, a więc nieterenowe. Znacznie cenniejsza była faktycznie pierwsza próba całościowego przedstawienia potencjału kulturowego miasta zawarta w aplikacji do ESK *Kultura w budowie! Europejska Stolica Kultury Bydgoszcz 2016 – kandydat*.

prowokacyjne i w zamierzeniu aktywizujące hasło):

- Uczestnictwo: „Wiem, że nie jesteś kulturalny!”
- Kreatywność: „Czy jest tu ktoś zdolny?”
- Rewitalizacja: „Jak długo będzie się to sypać?”
- Tożsamość: „Wiesz w ogóle, gdzie mieszkasz?”
- Współpraca: „Że niby jesteśmy w Europie?”

**Pięć obszarów
tematycznych
– rama aplikacji**

Stanowią one zarazem pięć kluczowych wartości patronujących Obywatelskiej Strategii Rozwoju Kultury i są kontynuowane w przedkładanym dokumencie.

Obywatelski ruch w kulturze Bydgoszczy: Forum Kultury i Bydgoski Kongres Kultury

Po przegranej w konkursie ESK 2016 powołano Forum Kultury Bydgoskiej, które było nieformalną grupą twórców, animatorów kultury, dziennikarzy i przedstawicieli instytucji kultury. Forum za nadrzędny cel swojego istnienia przyjęło realizację najważniejszych projektów oraz kontynuację idei konkursu ESK, a także przygotowanie Bydgoskiego Kongresu Kultury.

**Forum Kultury
Bydgoskiej**

W ramach przygotowań do kongresu zorganizowano szereg pogłębionych debat problemowych w różnych miejscach Bydgoszczy: Teatrze Polskim, Muzeum Okręgowym, w bydgoskim oddziale Telewizji Polskiej i Wyższej Szkole Gospodarki, zogniskowanych wokół pięciu obszarów: uczestnictwa, kreatywności, tożsamości, współpracy i rewitalizacji. Forum wzięło również aktywny udział w konsultacjach społecznych, a następnie warsztatach partycypacyjnych mających określić kształt oraz pola działalności przekształconego Miejskiego Ośrodka Kultury w Bydgoszczy, który po zmianie struktury będącej efektem warsztatów, a także zmianie siedziby, przyjął nazwę Miejskiego Centrum Kultury.

Bydgoski Kongres Kultury odbył się w dniach 28–30 września 2011 roku w Teatrze Polskim w Bydgoszczy. Poprzedziły go prace w tzw. stolikach tematycznych, mających dostarczyć postulatów i wniosków środowisk kultury, które zostały zaprezentowane podczas kongresu – miały one także stanowić bazę dla przygotowywanego masterplanu dla kultury.

**Kongres Kultury
Bydgoskiej**

Z perspektywy czasu najważniejszym efektem kongresu było zgromadzenie postulatów stolikowych, które posłużyły później do przygotowania ramowego planu obywatelskiej strategii rozwoju kultury, a także pokazanie potencjału i siły środowiska animatorów kultury w Bydgoszczy, co zaowocowało podpisaniem *Bydgoskiego Paktu dla Kultury*.

Bydgoski Pakt dla Kultury

Już sama preambuła *Bydgoskiego Paktu dla Kultury* łączy wnioski płynące z kongresu i jego stolikowych postulatów z filozofią aplikacji do Konkursu o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury oraz z *Agendą 21 dla Kultury*:

Świadomi tego, że kultura musi być przedmiotem szczególnej odpowiedzialności władz samorządowych i obywateli, że prawo do kultury zapisane w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej jest prawem do pełnego rozwoju zarówno poszczególnych mieszkańców jak i całego Miasta: realizując przyjętą przez Radę Miasta Bydgoszczy „Agendę 21 dla Kultury” zapewniającą kulturze kluczowe miejsce w polityce Miasta, postanawiamy wspólnie działać na rzecz rozwoju Bydgoszczy, budowy jej kapitału kulturowego i społecznego: stworzenia obywatelskiego modelu zarządzania kulturą, opartego na odpowiedzialnym uczestnictwie społecznym.

**Idea
Paktu dla Kultury
Bydgoskiej**

Poza wymową symboliczną i ideową Pakt zawierał też deklaracje dotyczące konkretnych działań i decyzji, w tym :

1. ze strony społecznej: deklaracja podjęcia prac nad aktualizacją polityki kulturalnej miasta i kulturalnego Masterplanu dla kultury w ramach zespołu roboczego powołanego przez Prezydenta Miasta Bydgoszczy;
2. ze strony władz samorządowych: deklaracja stałego wzrostu środków na kulturę w kwocie nie mniejszej niż 1 000 000 zł w każdym roku (przy czym do wydatków tych nie będą liczone nakłady na infrastrukturę oraz inwestycje).

**Najważniejsze
deklaracje
paktu**

Te dwa zapisy wzmocnione innymi punktami dokumentu – jak wypracowanie przejrzystych zasad oceny skuteczności i zgodności z polityką miejską podziału środków finansowych – umożliwiły powstanie stabilnego systemu finansowania kultury, dzięki czemu zwiększono pulę dotacji dla instytucji kultury na ich działalność statutową, wzmocniono system finansowania i społecznej ewaluacji otwartych konkursów grantowych dla stowarzyszeń i fundacji działających w obszarze kultury, a także stworzono system stypendialny wspierający działania artystów indywidualnych.

Obywatelska Rada Kultury

Jednym z efektów podpisania Paktu było powołanie Obywatelskiej Rady Kultury. Zadeklarowanymi w statucie celami działalności ORK jest m.in.: czuwanie nad przestrzeganiem zasad i realizacją *Bydgoskiego Paktu dla Kultury* oraz opracowanie Obywatelskiej Strategii Rozwoju Kultury (zwanej Masterplanem dla kultury Bydgoszczy); współtworzenie oraz

czuwanie nad realizacją polityki kulturalnej Bydgoszczy; dbanie o interesy i wartości kultury, jej twórców i odbiorców.

Ponadto do zadań ORK należy: doradztwo na rzecz Samorządu Miasta Bydgoszczy w sprawach kultury oraz opiniowanie decyzji istotnych dla kultury i przestrzeni kulturalnej miasta; inicjowanie, opiniowanie i rekomendowanie działań, projektów, decyzji dotyczących kultury w Bydgoszczy; integracja i działanie na rzecz współpracy środowisk kultury i wszystkich dziedzin (zwłaszcza gospodarki, oświaty, nauki, promocji) na rzecz kultury; działanie na rzecz jakości i powszechności uczestnictwa mieszkańców w kulturze; wspieranie i promowanie podnoszenia poziomu i poszerzania: wiedzy, informacji, współpracy i komunikacji w sferze kultury w mieście; pomoc twórcom oraz wspieranie talentów, dobrych praktyk oraz inicjatyw i projektów w dziedzinie kultury.

Obywatelska Strategia Rozwoju Kultury

Obywatelska Strategia Rozwoju Kultury, zwana też *Masterplanem dla kultury Bydgoszczy na lata 2013–2020*, zawierała programy i pomysły będące wypadkową programów zgłoszonych do aplikacji ESK, postulatów kongresowych oraz zaktualizowanej diagnozy. Struktura tych programów była oparta na pięciu przywoływanych już filarach tematycznych – priorytetach strategicznych: uczestnictwo, kreatywność, rewitalizacja, tożsamość i współpraca. Najważniejszymi celami, jakie wyznaczono w czasie prac nad tym dokumentem, były:

1. poszerzenie myślenia o kulturze miejskiej i zainspirowanie do rozwijania owocnych związków kultury i – szczególnie – działalności artystycznej z obszarami granicznymi (gospodarką, nauką, pomocą społeczną), jak również objęcie nią obszarów społecznego wykluczenia;
2. projektowanie relacji pomiędzy podmiotami pola kultury: władzami, instytucjami kultury, organizacjami trzeciego sektora, artystami, animatorami, odbiorcami sztuki poprzez włączenie ich zarówno w proces decyzyjny, jak i realizację masterplanu;
3. potwierdzenie zaangażowania obywatelskiego w kulturę jako praktyki towarzyszącej rozwojowi miejskiej kultury, a także jako elementu generującego i wzmacniającego pozytywną zmianę w miejskiej kulturze;
4. zbudowanie i ugruntowywanie przekonania, że kultura może i powinna być siłą kreatywną miasta, a poprzez swoje wartości i cele – konstytutywną dla nowoczesnej wspólnoty miejskiej.

Część programów sformułowanych w Masterplanie była przez ostatnie lata faktycznie realizowana i dała materiał do weryfikacji i aktualizacji polityki kulturalnej samorządu. Inne znajdują swoje uaktualnienie w obecnej propozycji Strategii.

Masterplan
– wynik pracy
kongresu

Masterplan
– cele

3. Polityka kultury. Kształtowanie miejskich polityk kulturalnych a sytuacja Bydgoszczy

W ostatnich latach podejście władz samorządowych do lokalnych polityk kulturalnych ulegało stopniowej zmianie. Po pierwsze, zaczęto dostrzegać korzyści płynące z tworzenia takich koncepcji oraz wspierających i precyzujących je dokumentów, co wiązało się z rozpowszechnieniem i niemal powszechną akceptacją tezy mówiącej o pozytywnym wpływie rozwoju kultury na inne dziedziny funkcjonowania miasta: infrastrukturę, gospodarkę, edukację. Po drugie, zaczęto dostrzegać istotną rolę strony społecznej oraz specjalistów w tworzeniu strategii rozwoju kultury w mieście. Po trzecie, akcesja do Unii Europejskiej (i konieczność sprostania nowym wymogom formalnym i organizacyjnym) pozwoliła zgromadzić doświadczenia związane z opracowywaniem i wdrażaniem średnio- i długoterminowych strategii rozwoju, a także dostrzec ich skuteczność.

Jednym z najważniejszych problemów przy tworzeniu miejskich polityk kulturalnych jest brak jednoznacznej (jednej, powszechnej, uniwersalnej) definicji takich działań czy też narzędzi. Na to nakłada się jeszcze wielość modeli i praktycznych rozwiązań stosowanych w różnych krajach – zarówno na poziomie państwowym (polityk kulturalnych państw), jak i na poziomie lokalnych szczebli zarządzania (wojewódzkich czy miejskich polityk kulturalnych). W ramach każdej więc próby tworzenia miejskiej polityki kulturalnej należy stworzyć roboczą definicję jej przedmiotu, która będzie zgodna z dokumentami, na jakich opiera się dana koncepcja bądź aktualizacja, a także wynika – pośrednio lub bezpośrednio – z tworzonego w tym procesie programu. W przypadku Bydgoszczy można mówić o polityce kulturalnej jako:

Problem z definicją

koncepcji rozwoju kultury miejskiej (obejmującej określony wycinek czasu, pewien sprecyzowany i z góry zdefiniowany okres jej obowiązywania), a jednocześnie dokument opisujący tę koncepcję, precyzujący jej założenia, nakładający czasowe ramy jej wykonania oraz określający odpowiedzialność za wykonanie poszczególnych jej elementów; koncepcja ta obejmuje zarządzanie materialnymi oraz niematerialnymi zasobami kultury miejskiej i jest wypracowana na zasadzie konsensusu pomiędzy priorytetami wynikającymi z realizacji zadań infrastrukturalnych (będących obowiązkiem władz samorządowych określonym w programach i dokumentach wykraczających poza politykę kulturalną) oraz priorytetami wiążącymi się z działaniami kulturalnymi i artystycznymi (będącymi formą ekspresji ludzi kultury), który to konsensus zapewnić ma stabilny i trwały wzrost aktywności w sferze kultury miejskiej, co ma skutkować zwiększeniem kapitału kulturowego i rozwojem miasta.

Zarówno polskie, jak i europejskie doświadczenia w tworzeniu i realizacji miejskich polityk kulturalnych określają cały szereg możliwych celów takich koncepcji i dokumentów. Badanie przeprowadzone pośród polskich twórców polityk kulturalnych przynosi następujące wyniki:

1. promocja, tworzenie wizerunku miasta;
2. edukacja kulturalna;
3. wspieranie środowiska ludzi kultury i sztuki;
4. docieranie z kulturą do środowisk niemających z nią kontaktu na co dzień (zwiększanie uczestnictwa w kulturze);
5. uczynienie z kultury ważnego elementu gospodarki miasta;
6. wsparcie procesu tworzenia społeczności lokalnych;
7. kształtowanie / wzmocnienie pożądanых przez władze postaw i zachowań;
8. wytwarzanie trwałych, ponadczasowych dóbr kultury¹.

Jednak doświadczenia europejskie nie ograniczają się do powyższych – bardzo pragmatycznych – celów polityki kulturalnej. Wśród projektowanych misji polityk kulturalnych pojawiają się także inne, o wiele szersze: zarządzanie różnorodnością kulturową (co, jak się może wydawać, nie występuje w polskich warunkach, jednak nawet w bydgoskich programach kulturalnych od lat pojawiają się: wielokulturowe dziedzictwo Bydgoszczy oraz kreowanie oferty kulturalnej dla obcokrajowców – żołnierzy JFTC NATO, studentów, itp.); niwelowanie prawnych i organizacyjnych ograniczeń i przeszkód na

Cele polityk kulturalnych

Misje polityk kulturalnych

¹ Wyniki ankiety (przeprowadzonej wśród urzędników administracji samorządowej w ramach badań polityki kulturalnej DNA Miasta) zostały przedstawione w artykule autorstwa Michała Wenzla *O czym myślimy, gdy mówimy o polityce kulturalnej?* („Magazyn Miasta #12” nr 4(12)/2015 – wydanie specjalne).

drodze do rozwoju kultury jako elementowi zrównoważonego rozwoju; poprzez działalność (m.in. edukacyjną i popularyzatorską) w sferze kultury zapewnić czynniki dla wzrostu poczucia bezpieczeństwa i pokój².

Bydgoskie polityki kulturalne określają cele jako obszary zainteresowań albo obszary priorytetowe: uczestnictwo (powszechne, zwiększone), kreatywność (wpływ kultury na inne dziedziny życia), rewitalizacja (której motorem jest kultura), tożsamość (diagnozowana jako niedobór) i współpraca (zarówno między instytucjami, artystami w Bydgoszczy, jak i międzynarodowa – nawiązująca do dziedzictwa wielokulturowej Bydgoszczy). W istocie wyznaczone w ten sposób obszary stawały się celami, według których następował podział projektowanych działań.

Wszystkie polityki kulturalne Bydgoszczy (czy ewentualnie: próby ich stworzenia bądź założenia do przyszłych polityk – tak należy bowiem rozumieć tworzone bądź ratyfikowane dokumenty poczynając od roku 2010) zakładały zasadę subsydiarności (zgodna z polityką Unii Europejskiej) polegającą na braku ingerencji organów władz wyższego szczebla w działania, które najskuteczniej mogą być realizowane przez organy szczebla niższego. Ta zasada w przypadku miasta rozszerza się także (czy: pogłębia) na partnerów pozainstytucjonalnych i prywatnych – rozwinięciem tej filozofii są bowiem budżety partycypacyjne, a w sferze kultury – szeroka współpraca samorządowych instytucji kultury z organizacjami pozarządowymi i podmiotami prawa handlowego zajmującymi się działalnością kulturalną.

Jednocześnie polityki kulturalne, które mogą być posądzane o próbę manipulacji kierunkami rozwoju kultury miejskiej, zakładają istnienie instrumentów zabezpieczających przed takimi praktykami – to także przypadek Bydgoszczy. Są to:

- a) na etapie tworzenia: konsultacje społeczne (i środowiskowe) i możliwie precyzyjna diagnoza potencjału i potrzeb;
- b) na etapie realizacji: korekty i aktualizacje.

Wszystkie te mechanizmy zakładają, że kultura jest wzorem otaczającej nas rzeczywistości, jest specyficznym sposobem jej ukształtowania, stąd też ma istotny wpływ na wiele obszarów naszego codziennego życia. Musi być z nim uzgadniana dla skutecznej realizacji wspólnego dobra.

Rozpowszechnieniu polityk kulturalnych jako narzędzi kształtowania kulturalnego życia miast oraz wspomaganie ich rozwoju towarzyszą badania i analizy podejmowane w obszarze realizacji tychże polityk. Pozwalają one na przeprowadzenie porównania warunków funkcjonowania sfery kultury w różnych miastach w Polsce. Raporty te oprócz wiedzy o systemie kultury przynoszą także zasób wiadomości i praktycznych wskazówek istotnych dla realizacji niniejszej strategii.

Wnioski płynące z najnowszych badań można podzielić na kilka grup wedle poruszanej problematyki:

² Te i wiele innych celów polityk kulturalnych przynoszą raporty projektu badawczego Compendium. Cultural Policies and Trends in Europe.

**Priorytety
bydgoskich
polityk kulturalnych**

**Wiedzy aspekt
funkcjonowania
polityk kulturalnych**

1. finansowanie kultury,
2. posiadany kapitał,
3. obszary priorytetowe.

Ad.1. Finansowanie kultury

Wszystkie raporty pokazują bardzo niski poziom wydatków z budżetu miasta na kulturę. Bydgoszcz zamyka ranking miast wojewódzkich zarówno pod względem procentowego udziału wydatków bieżących na kulturę w ogólnym budżecie miasta (1,6%), jak i procentowy udział wydatków bieżących na kulturę w odniesieniu do całości bieżących wydatków w mieście (1,9%). Liderem w obu tych kategoriach jest Kraków (odpowiednio: 3,7% i 4,4%)³.

Także średnie roczne finansowanie kultury z lat 2010–2014 liczone *per capita* jest niskie i wynosi 64 zł (wydatków bieżących) i 44 zł (wydatków majątkowych), co plasuje Bydgoszcz w przedostatniej dziesiątce zestawienia (na sto badanych miast) obok Grudziądza (63 zł), Skarżyska-Kamiennej (64 zł) i Ostrowa Wielkopolskiego (63 zł), podczas gdy miasta o porównywalnym z Bydgoszczą potencjale demograficznym wydały: Lublin – 118 zł, Poznań – 139 zł, Szczecin – 91 zł, Katowice – 157 zł, Gdańsk – 139 zł⁴.

Tak niski poziom wydatków budżetowych na kulturę tłumaczy się także niską pozycją Bydgoszczy w rankingu miast pod względem liczby instytucji kultury. Najbardziej oczywistym wnioskiem, jaki płynie z tych raportów, jest zwiększenie wydatków na kulturę, co jest pierwszym warunkiem skuteczności strategii rozwoju kultury. Wnioskiem pośrednim, ściśle związanym z kształtem niniejszej strategii jest konieczność operacjonalizacji zawartych w niej programów i zagwarantowanie im stabilnego finansowania.

Ad.2. Posiadany kapitał

Z dostępnych raportów⁵ wynika, że Bydgoszcz posiada aktywne społeczeństwo obywatelskie i dość wysoką na tle Polski aktywność ruchów miejskich. Obywatelskie zaangażowanie jest wykorzystywane przy budowaniu długoterminowych strategii, a często też uważane jest za kluczowy warunek ich powodzenia – szczególnie w kulturze: „(...) konieczna jest dyskusja i zakorzenienie strategii w środowisku. Bez uzyskania konsensusu społecznego realizacja nawet najlepszych pomysłów jest niemożliwa”⁶.

**Finansowanie
kultury
na tle innych miast**

**Kapitał kulturowy
w Bydgoszczy**

³ Na podstawie raportu *DNA miasta. Miejskie polityki kulturalne 2016* autorstwa A. Celińskiego, J. Burszty, Z. Penzy, M. Sęka i M. Wenzla.

⁴ Dane według rozszerzonego raportu *DNA miasta* dostępne na stronie: <http://bit.ly/dnaraport2016>.

⁵ *Raport o polskich metropoliach 2015* wykonany przez PwC (PricewaterhouseCoopers) oraz *Europolis. Zrównoważony rozwój miast* (maj 2016) przygotowany przez Politykę Insight na zlecenie Polskiej Fundacji im. Roberta Schumana oraz Fundacji Konrada Adenauera w Polsce.

⁶ *DNA miasta. Miejskie polityki kulturalne 2016*.

Bydgoszcz jest także „najbardziej zielonym miastem w Polsce” – liderem rankingu jakości środowiska. Jest to efektem skutecznej polityki rewitalizacji prowadzonej w oparciu o politykę pozyskiwania zewnętrznego finansowania, co może stanowić wzór dla działań w zakresie kultury.

Ad. 3. Obszary priorytetowe

Raport *Europolis* wskazuje na deficyty w zakresie „kapitału kultury i wizerunku” Bydgoszczy. Na ten kapitał składają się: kapitał kultury życia codziennego oraz kapitał kultury wysokiej (co trzeba rozumieć jako kapitał wydarzeń kulturalnych, a co niewiele wspólnego ma z tradycyjnie rozumianym i wychodzącym z użycia terminem „kultura wysoka” w odniesieniu do wydarzeń organizowanych przez instytucje kultury o wysokim kapitale symbolicznym: filharmonia, opera, teatr). Autorzy raportu oceniają wysoko kapitał kultury życia codziennego (w przypadku Bydgoszczy równy średniej ogólnopolskiej), a kapitał kultury wysokiej – nisko (wynosi on 36,7% krajowej średniej), co skłaniać powinno do rozwoju i promocji unikatowych wydarzeń kulturalnych o wysokiej jakości.

**Deficyty
Bydgoszczy**

4. Zatrzymany kadr. Diagnoza stanu kultury w Bydgoszczy

Ważnym etapem wstępnym aktualizacji polityki kulturalnej jest diagnoza stanu kultury. Takie diagnozy, bardziej lub mniej pogłębione, powstawały przy okazji wszystkich wydarzeń oraz tworzeniu dokumentów strategicznych w ostatnich latach. Bydgoszcz znalazła się w gronie tych miast, które zostały objęte programami badawczymi o ogólnokrajowej skali – m.in. badania i analizy prowadzone na potrzeby programu *DNA miasta* w roku 2012. Także w 2012 roku przedstawiono wyniki badań *Diagnoza kultury Bydgoszczy 2011* przeprowadzonych przez Regionalne Obserwatorium Kultury w Bydgoszczy.

Stanowią one niezwykle ciekawy materiał porównawczy oraz przynoszą wiedzę, która w wielu aspektach pozostaje aktualna. Stąd zawarte w nich dane oraz rekomendacje będą odgrywać istotną rolę w działalności jednostki badawczej, której powołanie projektuje niniejszy dokument pod nazwą Obserwatorium Kultury.

O diagnozie

Także niniejsza aktualizacja polityki kulturalnej rozpoczęła się od diagnozy. Diagnoza stanu kultury Bydgoszczy powstała na zlecenie Biura Kultury Bydgoskiej i stanowi obszerny, kompleksowy dokument będący pomocniczym przy tworzeniu strategii oraz podstawowym zasobem wiedzy dotyczącym bydgoskiej kultury. Struktura dokumentu zakłada analizę działalności wszystkich organizacji i podmiotów (zarówno instytucjonalnych, jak i pozainstytucjonalnych), kwerendę wydarzeń kulturalnych w mieście oraz analizę porównawczą bydgoskiej kultury na tle innych miast, zarówno pod względem wskaźników dotyczących wydarzeń, jak i finansowania.

Badanie to przeprowadzono w oparciu o dwie przesłanki: unikanie

Ograniczenie
zakresu
diagnozy

jakościowych ocen produkcji artystycznej oraz możliwie szerokie wykorzystanie dostępnych danych statystycznych i ich analizę porównawczą (w odniesieniu do warunków działalności kulturalnej w innych miastach polskich).

Stan kultury, który był przedmiotem badania, ograniczał się – co jest spójne z przytoczonymi powyżej założeniami badania – do analizy funkcjonowania instytucji kultury w szerokim, socjologicznym sensie tego słowa jako „organizatorów” działalności kulturalnej: instytucji kultury – zarówno organizacji formalnych, jak i innych, ale także faktów organizacyjnych (festiwale, cykle edukacyjne itp.).

Główny wniosek raportu skupia się na liczbie formalnych instytucji kultury: Bydgoszcz ze względu na liczbę instytucji kultury bez podziału na typ zajmuje przedostatnią pozycję ze wszystkich 11 metropolii (tak miast, jak i obszarów metropolitalnych jak Trójmiasto czy Aglomeracja Górnośląska). Są one także skoncentrowane w centrum miasta. Przyjmuje się, że ten stan rzeczy jest odpowiedzialny za sytuację ograniczonego dostępu do kultury¹.

Taka analiza nie ukazuje jednak dynamiki wzrostu uczestnictwa odnotowanego w ostatnich latach, a także skali organizacji niektórych form prezentacji sztuki, jak i liczby widzów w poszczególnych instytucjach. Badania nie analizowały także sukcesów bydgoskich zespołów artystycznych – nagród w konkursach i innych form uznania. Na podstawie danych statystycznych trzeba odnotować jednak ciągły wzrost liczby odbiorców różnych dziedzin sztuki, co zdaniem autorów raportu wskazuje na swoistą „presję kulturową”. Jest też oznaką sprawnego działania instytucji kultury pomimo „niewielkiego zaplecza infrastrukturalnego”.

We wnioskach z analizy porównawczej autorzy odnotowują następujące rozpoznania dotyczące stanu kultury w Bydgoszczy:

1. Brak kompletnych i w pełni wiarygodnych danych porównawczych o stanie kultury w miastach w Polsce, co wynika z obowiązkowej statystyki publicznej (GUS) w dziedzinie kultury, braku monitoringu w tym zakresie, ogólnie niskiej świadomości danych i analiz dla dziedziny kultury – wręcz niechęci w tym zakresie.
2. Relatywnie i bezwzględnie niski poziom wydatków na kulturę w budżecie samorządu.
3. Brak w ostatnich kilkunastu latach znaczących inwestycji służących kulturze.
4. Relatywnie niski stopień zainteresowania mieszkańców kulturą mierzony podstawowymi (GUS) wskaźnikami uczestnictwa w kulturze.
5. Mała liczba publicznych (samorządowych i państwowych) instytucji kultury.

¹ Oczywiście takie podejście metodologiczne nie oddaje dokładnego obrazu: dane w postaci liczby instytucji kultury nie uwzględniają ich zasobów, np. liczby oraz pojemności sal (kinowych, teatralnych, koncertowych), którymi instytucje dysponują, a tym samym większej dostępności instytucji dla publiczności.

Zasada opracowania
diagnozy kultury
w Bydgoszczy

Zastrzeżenia
metodologiczne

Główne wnioski
autorów diagnozy

6. Niska dostępność kultury (instytucje przypadające na liczbę mieszkańców).
7. Niska pozycja rankingowa bydgoskiej kultury w większości wskaźników.

Do nielicznych zdiagnozowanych atutów systemu kultury Bydgoszczy autorzy zaliczają:

1. Dobłą pozycję rankingową bydgoskich instytucji muzycznych.
2. Wysoką pozycję i wyniki działalności Akademii Muzycznej w Bydgoszczy.
3. Wysoką dostępność placówek oświatowo-wychowawczych prowadzących działalność edukacyjną w zakresie kultury.

Dane przedstawione poniżej oparte są na oficjalnych sprawozdaniach rocznych przygotowywanych przez Biuro Kultury Bydgoskiej Urzędu Miasta Bydgoszczy. Dzięki temu zawierają one dokładne, możliwie najaktualniejsze oraz łatwe do zweryfikowania informacje o systemie kultury w Bydgoszczy.

I. Kultura instytucjonalna

Utrzymanie i rozwijanie działalności bydgoskich instytucji kultury jest jednym z najważniejszych zadań Samorządu. Instytucje stanowią bowiem podstawową formę organizacyjną prowadzenia działalności kulturalnej. Tworzą warunki do powszechnego dostępu oraz uczestnictwa w kulturze. Do podstawowych zadań instytucji kultury należy:

- rozpoznawanie i zaspokajanie potrzeb oraz zainteresowań kulturalnych;
- edukacja kulturalna i wychowanie przez sztukę;
- gromadzenie, dokumentowanie, tworzenie, ochrona i udostępnianie dóbr kultury;
- tworzenie warunków dla rozwoju amatorskiego ruchu artystycznego;
- rozwój zainteresowań wiedzą i sztuką.

W Bydgoszczy funkcjonuje 9 instytucji kultury:

- Miejskie Centrum Kultury,
- Teatr Polski im. Hieronima Konieczki,
- Galeria Miejska bwa,
- Muzeum Okręgowe im. Leona Wyczółkowskiego,
- Kujawsko-Pomorskie Centrum Kultury,
- Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. dra Witolda Bełzy,
- Opera Nova,
- Filharmonia Pomorska im. Ignacego Jana Paderewskiego,
- Muzeum Wojsk Lądowych.

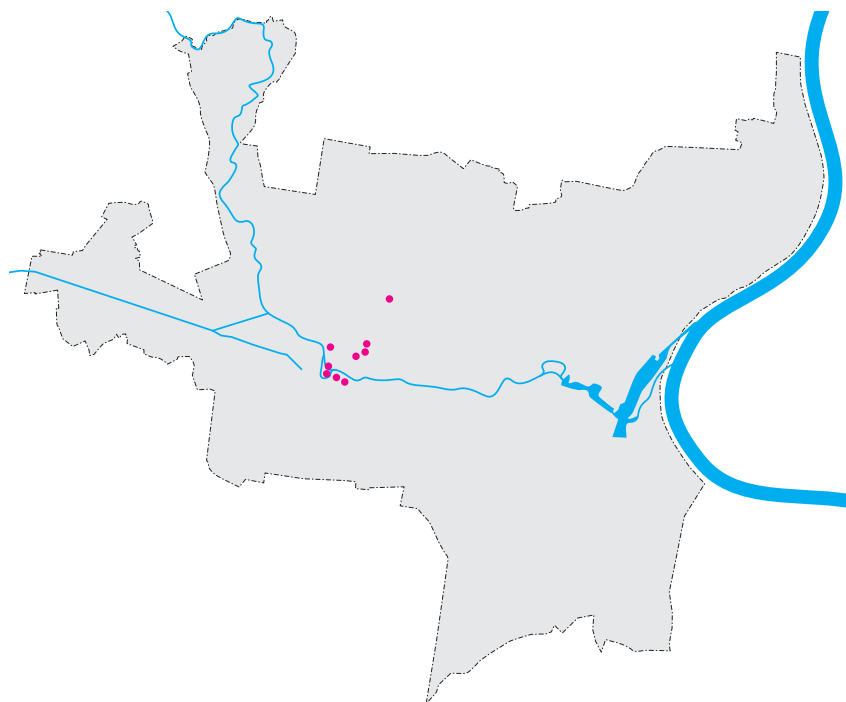
**Bydgoskie
instytucje kultury**

Z budżetu Miasta finansowana jest działalność pierwszych czterech oraz Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej, zgodnie z warunkami zawartego w 1999 roku porozumienia między Zarządem Województwa Kujawsko-Pomorskiego a Miastem Bydgoszcz w sprawie wspólnego prowadzenia instytucji.

Wszystkie instytucje kultury zlokalizowane są w samym centrum miasta.

Umieszczenie instytucji kultury na mapie miasta.

**Bydgoskie
instytucje kultury
– rozmieszczenie
na mapie miasta**

Statystyka podstawowej działalności miejskich instytucji kultury w latach 2012-2016

Tabela 1. Działalność merytoryczna Miejskiego Centrum Kultury

Lata	2012	2013	2014	2015	2016
Liczba wydarzeń kulturalnych	1 407	1 488	1 871	1 830	1 812
Liczba wystaw	29	30	32	44	32
Liczba premier	13	13	22	64	109
Liczba uczestników	213 768	259 473	273 800	286 000	286 400

Tabela 2. Działalność merytoryczna Teatru Polskiego im. Hieronima Konieczki

Lata	2012	2013	2014	2015	2016
Liczba premier	9	10	7	11	6
Liczba spektakli	214	309	247	286	237
Liczba wydarzeń kulturalnych	55	51	81	280	227
Liczba widzów	33 573	33 593	36 085	38 094	33 075

Tabela 3. Działalność merytoryczna Muzeum Okręgowego im. Leona Wyczółkowskiego

Lata	2012	2013	2014	2015	2016	
Liczba wystaw:	30	33	40	37	36	
*stałych	10	10	9	9	9	
*czasowych	17	17	22	25	24	
*poza muzeum	3	6	9	3	3	
Liczba zwiedzających	63 259	64 507	90 080	77 514	77 299	
Liczba muzealiów	129 545	130 436	131 462	133 637	134 538	
Wypożyczenia muzealiów	do MOB	615	803	663	830	733
	z MOB	743	345	524	524	295
Wydarzenia kulturalne	24	32	31	35	32	
Lekcje i warsztaty edukacyjne	436	275	326	344	311	
Oprowadzania	310	751	720	768	778	
Działania konserwatorskie	pełne	332	73	64	83	493
	niepełne	42	45	13	59	44
Wydawnictwa (z nr ISBN)	8	12	7	8	16	

Tabela 4. Działalność merytoryczna Galerii Miejskiej bwa

Lata	2012	2013	2014	2015	2016
Liczba wystaw:	33	37	36	38	38
Warsztaty	116	108	119	110	91
Liczba wydarzeń kulturalnych	53	42	81	63	49
Liczba zwiedzających	31 264	27 014	40 854	48 838	39 396

Tabela 5. Stan organizacyjny WiMBP

Lata	2012	2013	2014	2015	2016
1. Placówki biblioteczne, w tym:	34	33	32	32	32
Biblioteka Główna	1	1	1	1	1
Filie dla dorosłych	17	17	14	14	14
Filie dla dzieci	9	8	7	7	7
Filie ogólne	7	7	10	10	10
2. Zbiory biblioteczne, w tym:	1 003 446	971 422	980 517	993 372	1 000 057
Książki	887 530	852 082	858 760	869 133	873 097
Czasopisma	58 459	59 559	60 139	60 794	61 522
Zbiory specjalne	57 457	59 781	61 618	63 445	65 438

Tabela 6. Statystyka czytelnictwa

Lata	2012	2013	2014	2015	2016
1. Czytelnicy zarejestrowani w wypożyczalniach	52 368	52 792	49 456	48 690	47 856
2. Wypożyczenia na zewnątrz	820 816	824 106	843 928	860 585	844 143
3. Książki i czasopisma udostępnione na miejscu	96 009	90 317	79 329	74 032	74 287

Tabela 7. Zakupy książek

Lata	2012	2013	2014	2015	2016
1. Ilość zakupów ogółem	20 955	21 098	24 088	27 747	27 782
2. Wartość ogółem	392 781	398 610	431 087	426 847	407 342

II. Kultura pozainstytucjonalna – środowiska twórcze i kulturotwórcze

Znaczącą rolę w kulturalnym krajobrazie Miasta odgrywają organizacje pozarządowe oraz środowiska twórcze. Zgodnie z ewidencją w Bydgoszczy funkcjonuje blisko 125 organizacji w formie stowarzyszeń lub fundacji, których statut przewiduje możliwość prowadzenia działalności kulturalnej. Ich aktywność skupia się wokół różnorodnych dziedzin sztuki, edukacji kulturalnej, współpracy międzynarodowej, animacji społecznej oraz realizacji przedsięwzięć z zakresu muzyki, plastyki, teatru, filmu i literatury.

Doceniając rolę i znaczenie organizacji dla bydgoskiej kultury Samorząd Miasta Bydgoszczy podejmuje różnorodne formy współpracy nieograniczające się wyłącznie do finansowego wspierania ich działalności.

Przedstawiciele organizacji pozarządowych zyskali możliwość wpływu na treści opracowanych aktów prawa miejscowego oraz innych dokumentów regulujących tematykę działalności kulturalnej, a dzięki wymianie doświadczeń udaje się stale podnosić efektywność wypracowywanych rozwiązań. Corocznie z budżetu Miasta wspierane są przedsięwzięcia inicjowane przez bydgoskie środowiska twórcze. Najbardziej powszechną formą wsparcia są dotacje udzielane w trybie otwartych konkursów ofert.

Od 2014 roku odstąpiono od organizacji jednego wspólnego konkursu ofert, na rzecz sześciu konkursów tematycznych. Takie rozwiązanie znacznie ułatwiło podmiotom składającym oferty dopasowanie swoich propozycji do określonej tematyki, jak również dało możliwość doboru składu jury pod kątem poniższych konkursów tematycznych. Obecnie w systemie udzielania dotacji funkcjonują następujące konkursy tematyczne:

- realizacja projektów i przedsięwzięć artystycznych tworzących ofertę kulturalną Bydgoszczy;
- realizacja projektów z zakresu edukacji i animacji kulturalnej;
- popularyzacja tradycji, historii, dziedzictwa kulturowego i wielokulturowości Bydgoszczy;

- realizacja projektów dokumentacyjnych oraz wydawniczych;
- ponadlokalna prezentacja inicjatyw kulturalnych;
- realizacja projektów i przedsięwzięć artystycznych o znaczeniu promocyjnym dla miasta Bydgoszczy.

Tabela 8. Otwarte konkursy ofert na realizację zadań publicznych z zakresu kultury i ochrony dziedzictwa kulturowego w latach 2012-2016

Lata	2012	2013	2014	2015	2016
Liczba dofinansowanych przedsięwzięć	95	98	112	88	96
Liczba dofinansowanych podmiotów	57	55	59	58	59
Kwota udzielonych dotacji	1 468 000	1 991 552	1 618 400	1 583 767	2 077 361

Kolejną formą wspierania realizacji zadań publicznych z zakresu kultury są dotacje udzielane w trybie *art. 19 a ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie*, czyli tzw. małe granty.

„Małe granty”

Wprowadzony w 2013 roku system pozwala organizacjom pozarządowym starać się o dofinansowanie wydarzeń kulturalnych, w których dotacja ze strony Miasta nie przekracza jednorazowo kwoty 10.000 złotych, a czas realizacji nie jest dłuższy niż 90 dni. Jego zaletą jest również szybkość podejmowania rozstrzygnięć, gdyż czas od złożenia wniosku do podjęcia decyzji nie przekracza jednego miesiąca.

Tabela 9. Realizacja zadań publicznych z zakresu kultury i ochrony dziedzictwa kulturowego w trybie tzw. małych grantów w latach 2013-2016

Lata	2013	2014	2015	2016
Liczba dofinansowanych przedsięwzięć	40	50	47	49
Liczba dofinansowanych podmiotów	25	38	36	40
Kwota udzielonych dotacji	156 373	217 198	229 965	199 957

Uruchomienie przez Samorząd Miasta systemu „małych grantów” umożliwi wspieranie niezwykle istotnej oddolnej nieinstytucjonalnej społecznej aktywności i kreatywności w dziedzinie kultury.

III. Mecenat miasta nad wydarzeniami kulturalnymi

Istotnym kierunkiem działań Samorządu jest wspieranie i promowanie wybranych, cyklicznych wydarzeń kulturalnych i artystycznych na najwyższym poziomie ogólnopolskim i międzynarodowym, zarówno tych, które zapisane są w kalendarium, jak i nowych inicjatyw o niestandardowym charakterze. Wśród wydarzeń tych znalazły się m.in.:

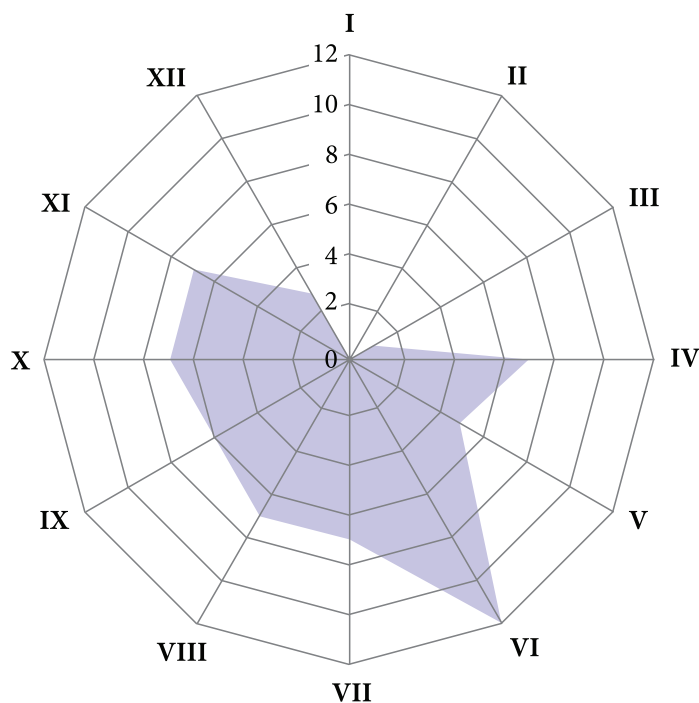
Najważniejsze
cykliczne wydarzenia
kulturalne

- *Bydgoski Festiwal Operowy*, organizowany przez Operę Nova;
- *Festiwal Prapremier*, organizowany przez Teatr Polski im. H. Konieczki;

- *Bydgoski Festiwal Muzyczny* organizowany przez Filharmonię Pomorską im. I.J. Paderewskiego;
- *Międzynarodowy Konkurs Pianistyczny im. I.J. Paderewskiego* organizowany przez Towarzystwo Muzyczne im. I.J. Paderewskiego;
- *Drums Fusion Festiwal Sztuki Perkusyjnej* organizowany przez Miejskie Centrum Kultury;
- *Międzynarodowe Operowe Forum Młodych* organizowane przez Fundację Konsonans;
- *Bydgoskie Impresje Muzyczne* organizowane przez Stowarzyszenie Przyjaciół Pałacu Młodzieży „Pałac”;
- *Bydgoszcz Jazz Festiwal* organizowany przez Stowarzyszenie Jazzowe Eljazz;
- *Międzynarodowy Festiwal Muzyki Współczesnej i Sztuk Wizualnych Mózg Festival* organizowany przez Stowarzyszenie Artystyczne Mózg;
- *FONOMO Music & Film Festival* organizowany przez Fundację Nowa Sztuka Wet Music;
- *Festiwal Filmów Animowanych ANIMOCJE* organizowany przez Miejskie Centrum Kultury.

Wykres 1. Kalendarz kultury bydgoskiej

Roczny rozkład wydarzeń kulturalnych w Bydgoszczy

Opracowanie na podstawie danych Biura Kultury Bydgoskiej, „Bydgoskiego Informatora Kulturalnego”, stron internetowych organizatorów oraz instytucji kulturalnych

IV. Mecenat Miasta nad indywidualnymi twórcami

W ramach mecenatu Miasta nad indywidualnymi twórcami, ze środków budżetu Miasta, w oparciu o Uchwałę nr XXII/434/12 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 29 lutego 2012 roku przyznawane są *Stypendia dla osób zajmujących się twórczością artystyczną oraz upowszechnianiem kultury na rzecz miasta Bydgoszczy*.

W latach 2012-2016 z tej formy wsparcia skorzystało 467 projektów artystów indywidualnych oraz twórców kultury.

Tabela 10. Zestawienie liczby dofinansowanych projektów artystycznych w latach 2012-2016

	2012	2013	2014	2015	2016
Liczba dofinansowanych projektów	66	72	98	111	120
Kwota dofinansowania	297 000	299 988	390 000	504 000	510 000

W ramach mecenatu nad twórcami kultury corocznie przyznawane są: Nagroda Artystyczna i stypendia artystyczne Prezydenta Miasta.

Podstawą przyznania wyróżnień jest Uchwała Nr IX/86/95 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 1 marca 1995 roku o mecenacie Miasta nad kulturą i nauką z późniejszymi zmianami.

Nagroda Artystyczna Prezydenta Miasta przyznawana jest twórcom lub odtwórcom za wybitne dzieła artystyczne lub za całokształt działalności artystycznej.

Stypendia artystyczne przyznawane wybitnym lub wyróżniającym się wysokim poziomem artystycznym młodym twórcom lub odtwórcom.

Nagrody oraz stypendia przyznaje Prezydent Miasta Bydgoszczy na wniosek Kapituły Nagród i Stypendiów Artystycznych.

W ramach mecenatu Miasta od 2011 roku organizowany jest Konkurs na Bydgoską Literacką Nagrodę Roku „Strzała Łuczniczki”. Tytuł Bydgoska Literacka Nagroda Roku „Strzała Łuczniczki” ustanowiony został dla najlepszej książki treścią lub osobą autora związane z Bydgoszczą, w roku kalendarzowym poprzedzającym rok przyznania nagrody. Szczegółowe zasady konkursu, którego celem jest promowanie dorobku bydgoskich twórców oraz wspieranie inicjatyw wydawniczych, określa regulamin. W latach 2011-2012 Konkurs obejmował dwie kategorie:

- wartości merytoryczne: literackie i edukacyjno-poznawcze;
- poziom edytorski, typograficzno-artystyczny.

Natomiast od roku 2013 roku nagrody przyznawane są w trzech kategoriach:

- poezja;
- proza i eseistyka;
- poziom edytorski.

Od 2012 roku powrócono do tradycji przyznawania okolicznościowych nagród Prezydenta Miasta. Corocznie przyznawane są nagrody z okazji *Międzynarodowego Dnia Teatru* (w 2012 roku przyznano 10 nagród,

w 2013 roku przyznano 9 nagród, w 2014, 2015 i w 2016 roku przyznano po 13 nagród) oraz *Międzynarodowego Dnia Muzyki* (w 2012 roku przyznano 11 nagród, w 2013 roku przyznano 10 nagród, w 2014 roku przyznano 11 nagród, w 2015 roku przyznano 13 nagród i w roku 2016 przyznano 13 nagród). Ponadto przyznawane są nagrody podmiotom i działaczom kultury z okazji jubileuszy.

V. Realizacja inwestycji niezbędnych dla rozwoju kultury

Zapewnienie właściwej infrastruktury do prowadzenia działalności kulturalnej jest jednym z najistotniejszych zadań Samorządu Miasta warunkującym prawidłowe funkcjonowanie oraz rozwój instytucjonalnych i nieinstytucjonalnych podmiotów kultury.

Dotychczasowa, obowiązująca w minionych dziesięciu latach uchwała w sprawie polityki kulturalnej wyznaczała dziewięć priorytetowych zadań inwestycyjnych, których realizacja miała przyczynić się do poprawy stanu bydgoskiej infrastruktury kultury. Były to:

1. Remont budynków Teatru Polskiego oraz utworzenie drugiej sceny teatralnej.
2. Kompleksowa modernizacja zabytkowych budynków Muzeum Okręgowego, w tym:
 - Spichrzy przy ul. Grodzkiej;
 - gmachu przy ul. Gdańskiej;
 - Czerwonego Spichrza na Wyspie Młyńskiej;
 - Białego Spichrza na Wyspie Młyńskiej;
 - budynków przy ul. Mennica 7 i 8.
3. Remont i modernizacja pomieszczeń Galerii Miejskiej bwa.
4. Pozyskanie oraz adaptacja obiektu na potrzeby Miejskiego Ośrodka Kultury.
5. Modernizacja obiektów Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej.
6. Odzyskanie obiektów dawnego Teatru Kameralnego oraz Pomorskiego Domu Sztuki z przeznaczeniem na cele kulturalne Miasta.
7. Budowa centrum kulturalno-rozrywkowego w Fordonie.
8. Budowa pomnika Kazimierza Wielkiego.
9. Remont Zespołu Pałacowo-Parkowego w Ostromecku wraz z pozyskaniem Pałacu Mostowskich.

**Inwestycje
infrastrukturalne
w dziedzinie
kultury zapisane
polityce kulturalnej
miasta**

Analizując strukturę wydatków Samorządu Bydgoszczy przeznaczanych na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego w ostatnich latach odnotowujemy stopniowy wzrost poziomu wydatków majątkowych przeznaczanych na realizację zadań inwestycyjnych służących modernizacji infrastruktury kultury.

Tabela 11. Wysokość środków finansowych przeznaczanych z budżetu Miasta na realizację zadań inwestycyjnych w latach 2012-2016

Lata	2012	2013	2014	2015	2016
	10 948 095	995 253	1 297 142	5 985 357	3 593 131

W latach 2012-2016 Samorząd Miasta podjął szereg działań zmierzających do poprawy infrastruktury. Udało się zrealizować część z zaplanowanych w miejskiej polityce kulturalnej zadań, takich jak modernizacja obiektu przy ul. Marcinkowskiego na potrzeby Miejskiego Centrum Kultury, modernizacja obiektów Muzeum Okręgowego: przy ul. Grodzkiej, kompleksu muzealnego na Wyspie Młyńskiej oraz Explozeum-Skansenu Architektury Przemysłowej. Prowadzono prace rewaloryzacyjne obiektów Zespołu Pałacowo-Parkowego w Ostromecku wraz z odzyskaniem na potrzeby Miasta Pałacu Mostowskich. Z budżetu Miasta sfinansowano również modernizację Galerii Miejskiej BWA, przystosowano na cele kulturalno-edukacyjne barkę Lemara. Wybudowano pomost widokowy przy amfiteatrze Opery Nova, dofinansowano odbudowę fontanny „Potop”, budowę pomnika Kazimierza Wielkiego, posąg „Łuczniczka Nova” oraz instalację w przestrzeni Miasta „Z Wyczółkowskim po drodze”. Samorząd Miasta podjął się również budowy nowej siedziby osiedlowej filii bibliotecznej.

Pomimo szeregu podjętych działań zmierzających do poprawy stanu infrastruktury kulturalnej Miasta nie zaspokaja ona rosnących potrzeb i aspiracji środowisk kultury oraz mieszkańców. Szansą na poprawę tego stanu są działania Miasta podjęte na rzecz pozyskania środków finansowych w ramach perspektywy unijnej 2014-2020 na realizację inwestycji z zakresu kultury. W ramach tych środków Miasto planuje remont konserwatorski i rozbudowę budynku Muzeum przy ul. Gdańskiej oraz rewitalizację nieruchomości Teatru Kameralnego. Czynione są starania o pozyskanie środków unijnych na rewitalizację Młyna Rothera na Wyspie Młyńskiej oraz modernizację Teatru Polskiego im. H. Konieczki w Bydgoszczy.

Samorząd Miasta angażuje się czynnie w działania na rzecz poprawy infrastruktury nie tylko instytucji dla których jest organem założycielskim. Miasto wspiera czynnie działania Akademii Muzycznej na rzecz budowy nowej siedziby, działania Opery Nova, Filharmonii Pomorskiej oraz Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Bydgoszczy.

VI. Ochrona zabytków jako ratowanie i dokumentowanie dziedzictwa kulturowego

Jednym z priorytetowych kierunków polityki kulturalnej miasta jest ochrona dziedzictwa kulturowego, stanowiącego istotny element tożsamości oraz świadczącego o jego turystycznej atrakcyjności.

Ochrona zabytków to dbałość o przeszłość i miejsca we współczesnym świecie, to również tworzenie nowoczesnych mechanizmów prawnych

i finansowych stymulujących inwestycje chroniące zabytki. Polega w szczególności na zapobieganiu zagrożeniom mogącym spowodować uszczerbek dla wartości zabytków, kontroli stanu zachowania i przeznaczenia zabytków, popularyzowaniu i upowszechnianiu wiedzy o zabytkach, ich znaczeniu dla historii i kultury, zahamowaniu procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania, wyeksponowaniu poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego, podejmowaniu działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych czy turystycznych.

Podstawowym aktem prawnym regulującym zasady ochrony i opieki nad zabytkami w Polsce jest *Ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dnia 23 lipca 2003 r. (Dz.U. nr 162, poz. 1568 z 2003 r. z późn. zm.)*, określająca w sposób kategoryczny pojęcie zabytku, ochrony i opieki nad zabytkami, formy ochrony, kompetencje organów ochrony zabytków, w tym administracji rządowej i samorządowej, formy finansowania opieki nad zabytkami oraz ich ewidencjonowania.

Na terenie Bydgoszczy ochroną konserwatorską w formie wpisu do rejestru zabytków objętych jest 265 zabytków. Kolejną formą ochrony zabytków miasta Bydgoszczy jest gminna ewidencja zabytków, która stanowi podstawę dla sporządzania ewidencji wojewódzkiej i ustanawiania sposobów ochrony konserwatorskiej w uchwalanych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, decyzjach o warunkach zabudowy oraz decyzjach inwestycji celu publicznego. W zasobach gminnej ewidencji zabytków miasta Bydgoszczy ujętych jest około 2800 obiektów.

Tabela 12. Wysokość środków finansowych przeznaczanych z budżetu Miasta na realizację zadań z zakresu ochrony zabytków i dóbr kultury w latach 2012-2016

Lata	2012	2013	2014	2015	2016
	1 223 794	1 385 077	1 161 016	1 672 924	1 637 956

VII. Finansowanie zadań z zakresu kultury

Finansowanie zadań związanych z realizacją polityki kulturalnej Bydgoszczy określa *Uchwała Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 1 marca 1995 roku o mecenacie Miasta nad kulturą i nauką, znowelizowana w 2005 roku* wyznaczająca wysokość kwoty z budżetu Miasta, jaka jest przeznaczana na wspieranie działalności kulturalnej, naukowej oraz ochronę dziedzictwa narodowego. W myśl jej zapisów gwarantem właściwego mecenatu Miasta nad kulturą i nauką są środki finansowe, wynoszące nie mniej niż 2,6% dochodów miasta, z wyłączeniem subwencji i dotacji z budżetu państwa, określonych w uchwale budżetowej, w roku poprzedzającym rok budżetowy, począwszy od 2005 roku.

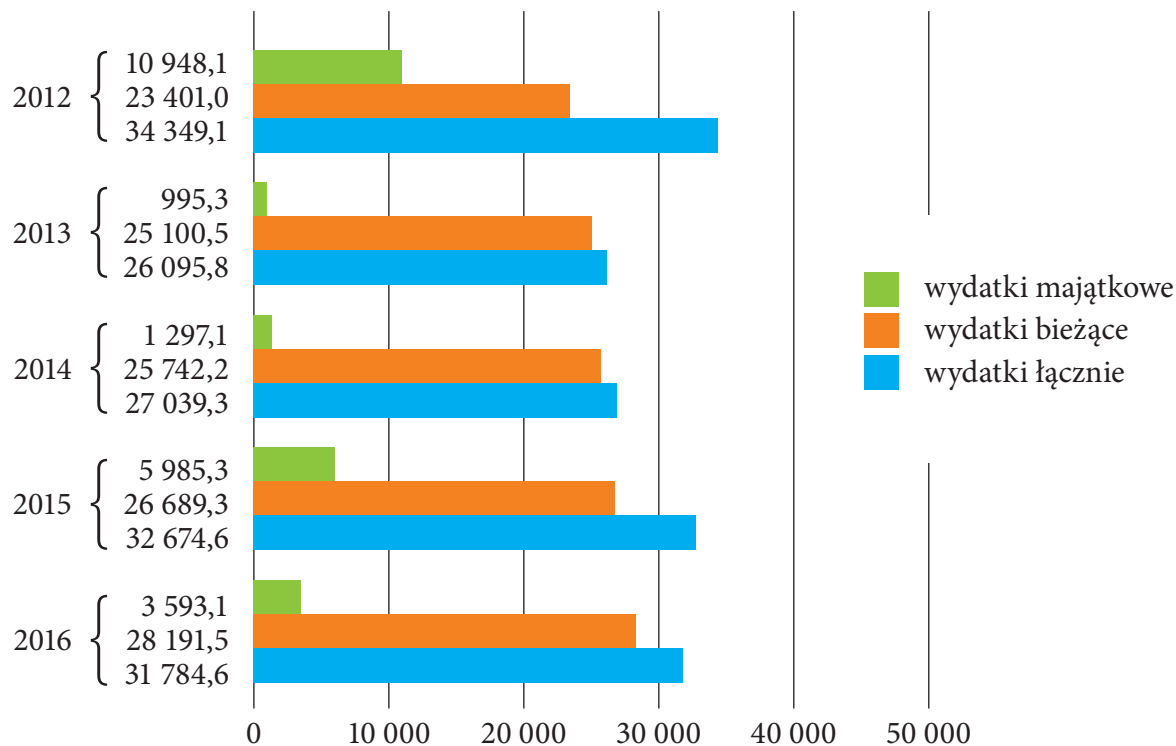
Finansowanie zadań z zakresu kultury uwarunkowane jest dodatkowo od 2012 roku postanowieniami *Bydgoskiego Paktu dla Kultury*, który gwarantował coroczny wzrost środków finansowych o 1 mln rocznie, od 2012 do 2015 roku.

Wydatki
na kulturę

Struktura wydatków

Wykres 2. Wydatki na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego w budżecie Bydgoszczy w latach 2012-2016 z podziałem na wydatki bieżące i majątkowe (w tys. zł)

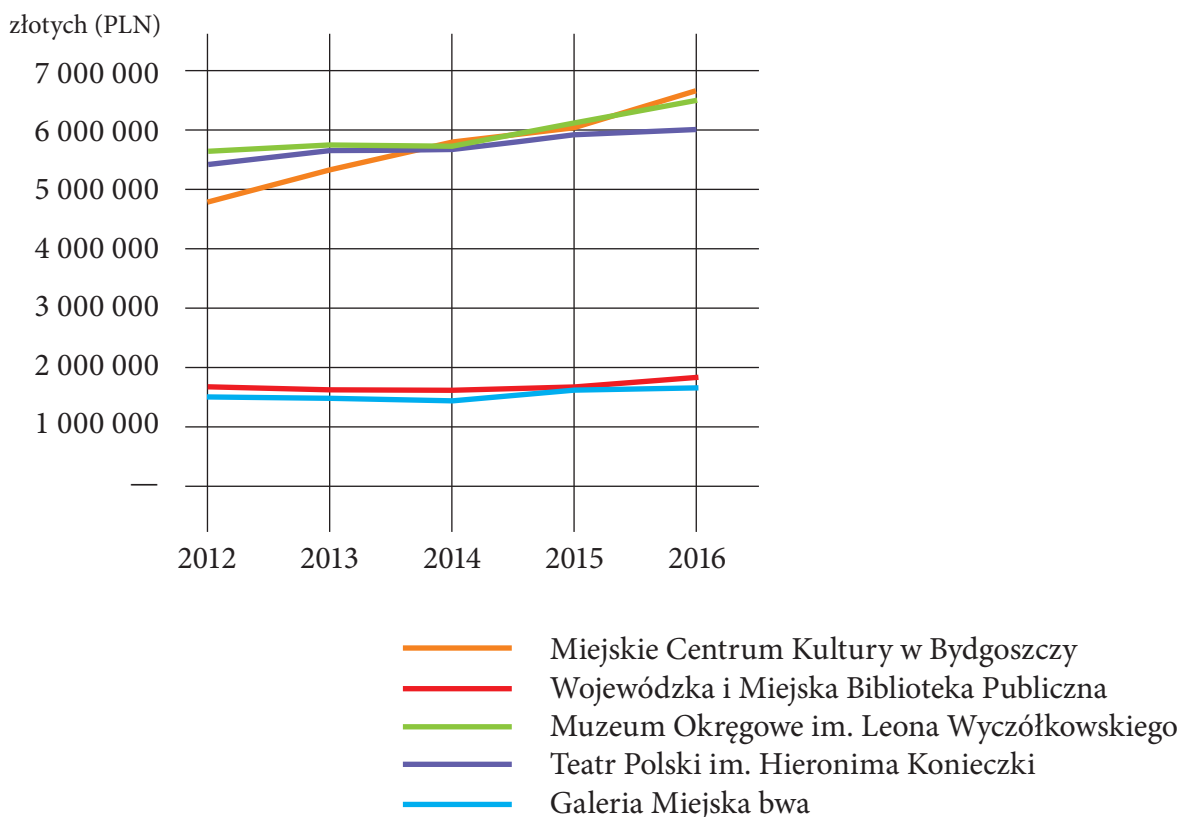

Dotacje dla instytucji kultury

Głównym źródłem przychodów instytucji jest dotacja podmiotowa, przeznaczana na pokrycie kosztów wynagrodzeń wraz z pochodnymi, utrzymanie obiektów oraz częściowe pokrycie wydatków związanych z realizacją zadań merytorycznych.

Wykres 3. Dotacje podmiotowe z budżetu miasta dla instytucji kultury w latach 2012-2016

Poziom finansowania kosztów dotacją w poszczególnych instytucjach jest zróżnicowany, nie mniej w większości instytucji dotacja stanowiła:

- w 2012 roku od 72% do 89%
- w 2013 roku od 71% do 94%
- w 2014 roku od 72% do 93%
- w 2015 roku od 70% do 93%
- w 2016 roku od 71% do 88%

Tabela 13. Poziom finansowania kosztów dotacją w latach 2012-2016

	2012	2013	2014	2015	2016
Galeria Miejska bwa	88,86%	93,84%	92,76%	93,00%	87,50%
Muzeum Okręgowe	72,25%	76,24%	71,97%	79,75%	71,04%
Miejskie Centrum Kultury	73,48%	71,09%	73,13%	69,51%	76,68%
Teatr Polski	72,85%	74,37%	74,23%	75,54%	72,21%

Dochody własne instytucji, uzyskiwane z działalności merytorycznej i gospodarczej oraz środki otrzymywane od osób fizycznych i prawnych stanowią dodatkowe źródło przychodów.

Tabela 14. Udział przychodów własnych i innych przychodów instytucji w przychodach ogółem w latach 2012-2016

	2012	2013	2014	2015	2016
Galeria Miejska bwa	6,93%	4,04%	6,65%	6,53%	4,24%
Muzeum Okręgowe	9,2 %	6,40%	4,76%	4,86%	3,90%
Miejskie Centrum Kultury	24,61%	24,01%	23,02%	23,81%	21,25%
Teatr Polski	24,92%	21,12%	23,24%	19,84%	25,97%

Uchwała w sprawie polityki kulturalnej obliguje Samorząd Bydgoszczy do utrzymywania i rozwijania działalności instytucji, dla których jest organem prowadzącym. Poza tym budżet Miasta od wielu już lat wspiera działalność instytucji kultury finansowanych przez Samorząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego, tj. Operę Nova, Filharmonię Pomorską oraz Kujawsko-Pomorskie Centrum Kultury. Instytucje te są organizatorami prestiżowych dla miasta przedsięwzięć o charakterze ogólnopolskim i międzynarodowym, wpisanych do kalendarium priorytetowych imprez miejskich: Bydgoskiego Festiwalu Muzycznego czy Bydgoskiego Festiwalu Operowego. Dotacja z budżetu Miasta na ten cel przekazywana jest corocznie w formie pomocy finansowej udzielanej Samorządowi Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

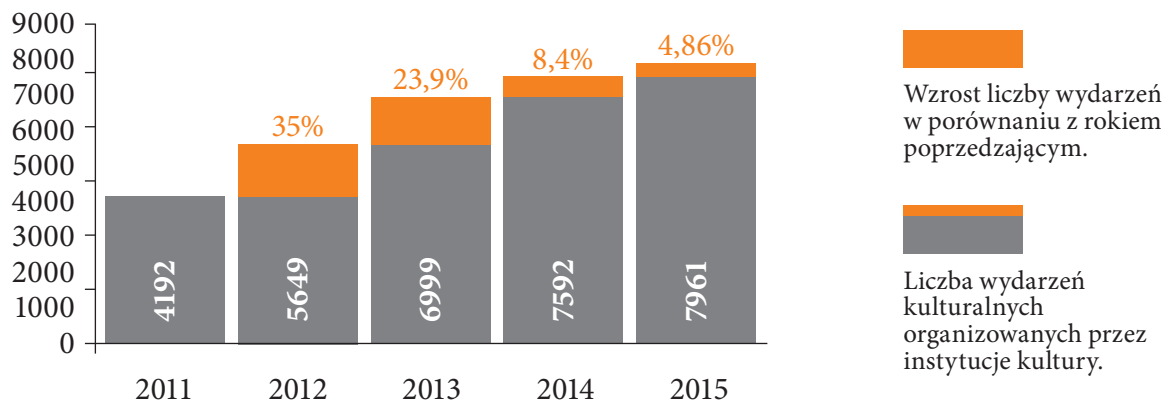
Tabela 15. Wysokość środków finansowych przeznaczanych z budżetu Miasta na dofinansowanie przedsięwzięć kulturalnych instytucji kultury, dla których organizatorem jest Województwo Kujawsko-Pomorskie w latach 2012-2016

	2012	2013	2014	2015	2016
Filharmonia Pomorska im. I.J. Paderewskiego	220 000,00	190 000,00	195 000,00	190 000,00	185 000,00
Opera Nova	255 000,00	210 000,00	195 000,00	235 000,00	235 000,00
Kujawsko-Pomorskie Centrum Kultury	25 000,00	30 000,00	10 000,00	10 000,00	5 000,00
Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna	0	0	0	0	10 000,00
OGÓLEM	500 000,00	430 000,00	400 000,00	435 000,00	435 000,00

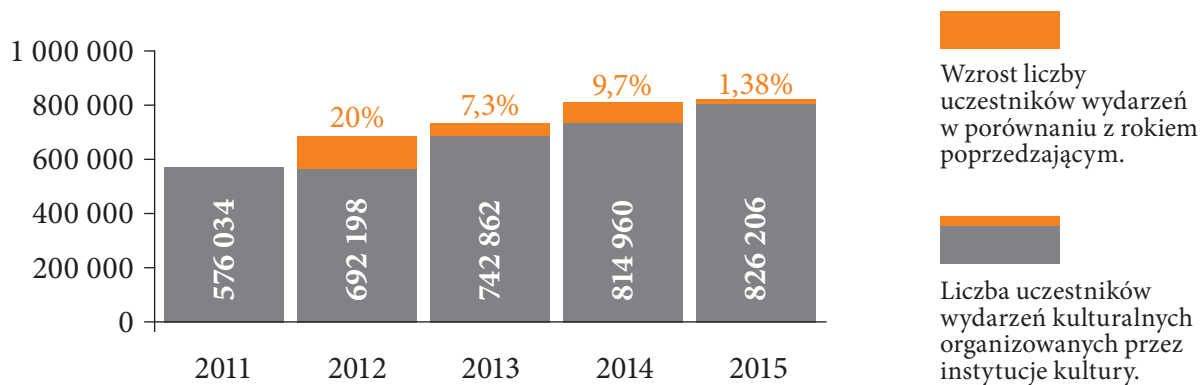
Wzrost wydatków budżetowych na kulturę przekłada się na wzrost liczby wydarzeń kulturalnych oraz liczby ich uczestników. Wzrost ten jest skokowy w momencie, w którym – dzięki zapisom *Bydgoskiego Paktu dla Kultury* – znacząco wzrosła kwota wydatków na kulturę. Chociaż dynamika zarówno wzrostu liczby wydarzeń kulturalnych, jak i wzrostu liczby ich uczestników spada, mimo utrzymania stabilnego wzrostu finansowania, co jest procesem naturalnym: wiąże się on z napotkaniem przez instytucje kultury oraz organizacje pozarządowe barier rozwoju. Niemniej odnotowane tu zależności pokazują jak efektywnym instrumentem stymulacji kultury może być jej odpowiednie finansowanie.

Wykres 4. Liczba wydarzeń kulturalnych

Wykres 5. Liczba uczestników wydarzeń kulturalnych

5. Warsztaty planowania strategicznego

W celu zaktualizowania dotychczasowej polityki kulturalnej Miasta powołane zostały dwa zespoły złożone z osób reprezentatywnych dla lokalnego środowiska kultury. Zespół Strategiczny opracowujący podstawowe założenia dokumentu oraz Zespół Ekspertki o charakterze doradczym.

Koordynatorem prac nad dokumentem została pani Iwona Waszkiewicz, Zastępca Prezydenta Miasta Bydgoszczy, powołana na to stanowisko zarządzeniem Prezydenta Miasta Bydgoszczy.

Od chwili ukonstytuowania się Zespołu Strategicznego w grudniu 2015 roku jego członkowie wzięli aktywny udział w 14 spotkaniach warsztatowych. W trwających blisko cztery godziny spotkaniach udział brało średnio ok. 20 uczestników. Wszystkie spotkania były prowadzone przez zewnętrznego moderatora, Mirosława Gębskiego.

Uczestnicy warsztatów pracowali w oparciu o metodę Aktywnego Planowania Strategii (MAPS), powszechnie stosowaną przez kraje Unii Europejskiej. Istotą MAPS jest założenie, że informacja i wiedza potrzebna do opracowania strategii istnieje, ale poszczególne jej elementy są nieskoordynowane oraz nieuporządkowane, a ponadto rozproszone w różnych instytucjach, organizacjach i umysłach lokalnych ekspertów. We wszystkich etapach tej metody przestrzega się podstawowych jej zasad, jakimi są: kolegialno/zespołowy sposób podejmowania decyzji i konsensus.

Merytoryczną rolę w wypracowaniu strategii odegrali lokalni liderzy, którzy zostali włączeni do zespołu planującego na podstawie ich: reprezentatywności, posiadanego doświadczenia, wiedzy.

**Dwa zespoły
powołane w celu
aktualizacji polityki
kulturalnej**

**Zarządzenie
Prezydenta**

**MAPS
– metoda
planowania strategii**

ZARZĄDZENIE NR 57/1/2015
PREZYDENTA MIASTA BYDGOSZCZY
Z DNIA 2 listopada 2015r.

w sprawie powołania Koordynatora do spraw Programu Rozwoju Kultury Miasta Bydgoszczy na lata 2016-2026

Na podstawie art. 30 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2015 r. poz. 1515 j.t.) oraz § 11 ust. 3 pkt 3 Regulaminu Organizacyjnego stanowiącego załącznik do zarządzenia nr 59/2011 Prezydenta Miasta Bydgoszczy z dnia 24 stycznia 2011 r. w sprawie nadania regulaminu organizacyjnego Urzędu Miasta Bydgoszczy.

zarządza się, co następuje :

§ 1. Powołuje się Panią Iwonę Waszkiewicz – Zastępcę Prezydenta Miasta Bydgoszczy na Koordynatora do spraw Programu Rozwoju Kultury Miasta Bydgoszczy na lata 2016-2026.

§ 2. W celu realizacji zadania określonego w § 1 Koordynator do spraw Programu Rozwoju Kultury Miasta Bydgoszczy na lata 2016-2026, zwany dalej „Koordynatorem” może korzystać z pomocy ekspertów oraz powołuje zespół strategiczny i zespoły robocze.

§ 3. Zadania Koordynatora:

- 1) Opracowanie wraz z członkami zespołu strategicznego Programu Rozwoju Kultury Miasta Bydgoszczy na lata 2016-2026, zwanego dalej „Programem”;
- 2) Nadzorowanie i kierowanie całością prac nad utworzeniem Programu;
- 3) Zapewnienie udziału w pracach nad Programem niezbędnych komórek organizacyjnych Urzędu Miasta Bydgoszczy;
- 4) Zapraszanie do współpracy radnych, dyrektorów instytucji kultury i jednostek oświatowych, przedstawicieli organizacji pozarządowych, uczelni wyższych oraz innych osób i ekspertów niezbędnych do pracy nad Programem;
- 5) Koordynowanie przepływu informacji pomiędzy podmiotami biorącymi udział w pracach związanych z opracowaniem Programu;
- 6) Opracowanie harmonogramu, zwoływanie oraz prowadzenie spotkań zespołów roboczych;
- 7) Zapewnienie udokumentowania wszystkich prac nad Programem;
- 8) Przedkładanie rezultatów końcowych prac nad Programem Prezydentowi Miasta;
- 9) Dokonywanie okresowej oceny stopnia realizacji Programu, opracowywanie wniosków i sprawozdań z jego realizacji.

§ 4. Wykonanie zarządzenia powierza się Pani Iwonie Waszkiewicz Zastępcy Prezydenta Miasta Bydgoszczy.

§ 5. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

PREZYDENT MIASTA
Bydgoszcz
Hajki Bruski

INSPEKTOR
Cheng
Miasto Bydgoszcz

DYREKTOR BIURA

M. Zeleniuk

ZARZĄDZENIE NR^{22/2014}
PREZYDENTA MIASTA BYDGOSZCZY
Z DNIA^{14 stycznia 2014 r.}

w sprawie zmiany zarządzenia w sprawie powołania Koordynatora do spraw Programu Rozwoju Kultury Miasta Bydgoszczy na lata 2016-2026

Na podstawie art. 30 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2016 r. poz. 446 i 1579) oraz § 11 ust. 3 pkt 3 Regulaminu Organizacyjnego stanowiącego załącznik do zarządzenia nr 59/2011 Prezydenta Miasta Bydgoszczy z dnia 24 stycznia 2011 r. w sprawie nadania regulaminu organizacyjnego Urzędu Miasta Bydgoszczy.

zarządza się, co następuje:

§ 1. W zarządzeniu nr 571/2015 Prezydenta Miasta Bydgoszczy z dnia 2 listopada 2015 r. wprowadza się następujące zmiany:

- 1) Zmienia się tytuł zarządzenia, który otrzymuje brzmienie „w sprawie powołania Koordynatora do spraw Strategii Rozwoju Kultury Miasta Bydgoszczy na lata 2017-2026”;
- 2) § 3 pkt. 1 otrzymuje brzmienie: „Opracowanie wraz z członkami zespołu strategicznego Strategii Rozwoju Kultury Miasta Bydgoszczy na lata 2017-2026, zwanej dalej „Strategią”;
- 3) W § 3 skreśla się pkt. 9.

§ 2. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

Zespół Planowania Strategicznego

Lp.	Nazwisko i imię	Instytucja
1.	Bebenow Orlin	Polski Związek Chórów i Orkiestr Oddział w Bydgoszczy
2.	Bereda Magdalena	Pałac Młodzieży w Bydgoszczy
3.	Busz Joanna	Pałac Młodzieży w Bydgoszczy
4.	prof. Chamot Marek	Wyższa Szkoła Gospodarki w Bydgoszczy
5.	Chmara Radosław	Urząd Miasta Bydgoszczy – Biuro Kultury Bydgoskiej
6.	Czerski Marek	Akademia Muzyczna im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy
7.	Dąbska Ewa	Polskie Radio Pomorza i Kujaw w Bydgoszczy
8.	Figas Maciej	Opera Nova w Bydgoszczy
9.	Frąckowiak Bartosz	Teatr Polski im. Hieronima Konieczki w Bydgoszczy
10.	Gębski Mirosław	Regionalne Centrum Przedsiębiorczości Sp. z o.o. w Solcu Kujawskim
11.	Hanuszek Beata	Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 5 w Bydgoszczy
12.	Harendarska Eleonora	Honorowy Obywatel Bydgoszczy
13.	Herold Józef	Forum Obywateli Bydgoszczy
14.	prof. dr hab. Jankowski Aleksander	Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy
15.	Jaros-Klimińska Mirela	Urząd Miasta Bydgoszczy – Biuro Promocji Miasta i Współpracy z Zagranicą
16.	dr Kaczmarek Grzegorz	Wyższa Szkoła Gospodarki w Bydgoszczy, Obywatelska Rada Kultury w Bydgoszczy
17.	Kantorek Elżbieta	Galeria Miejska bwa w Bydgoszczy
18.	Karczewski Piotr	Opera Nova w Bydgoszczy
19.	prof. dr hab. Kutta Janusz	Kujawsko-Pomorska Szkoła Wyższa w Bydgoszczy
20.	dr. Lebioda Dariusz Tomasz	Związek Literatów Polskich Oddział Bydgosko-Toruński
21.	Lejkowski Stanisław	Artysta plastyk
22.	Martenka Henryk	Dziennikarz
23.	Matowska Marzena	Miejskie Centrum Kultury w Bydgoszczy
24.	Matuszewska Maria Jolanta	Rada Działalności Pożytku Publicznego Miasta Bydgoszczy
25.	Mendry Jakub	Radny Rady Miasta Bydgoszczy, Komisja Kultury i Nauki
26.	Nazaruk Grzegorz	Miejski Ośrodek Edukacji Nauczycieli w Bydgoszczy
27.	Osińska Anna	Artysta plastyk

28.	dr Pastuszewski Stefan	Radny Rady Miasta Bydgoszczy
29.	Puzinowski Jacek	Działacz społeczny
30.	Stawiarski Błażej	Urząd Miasta Bydgoszczy – Biuro Promocji Miasta i Współpracy z Zagranicą
31.	dr Szabelska Grażyna	Radna Rady Miasta Bydgoszczy
32.	Waszkiewicz Iwona	Urząd Miasta Bydgoszczy, Zastępca Prezydenta
33.	Wilk Honorata	Stowarzyszenie „Z potrzeby serca”
34.	Wiśniewska Aleksandra	Samorząd Studencki Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy
35.	dr hab. Woźniak Michał F.	Muzeum Okręgowe im. Leona Wyczółkowskiego w Bydgoszczy
36.	Wysocka Małgorzata	Młodzieżowa Rada Miasta Bydgoszczy
37.	Zagłoba-Zygler Lech	Radny Rady Miasta Bydgoszczy
38.	Zawadzki Remigiusz	Fundacja Sztuki Art-House
39.	Zdanowski Marcin	Muzeum Okręgowe im. Leona Wyczółkowskiego w Bydgoszczy
40.	Zdończyk Magdalena	Urząd Miasta Bydgoszczy – Biuro Kultury Bydgoskiej
41.	Zieliński Albin	Obywatelska Rada Kultury w Bydgoszczy

Członkowie zespołu planowania strategicznego

Zespół Ekspertki

Lp.	Nazwisko i imię	Instytucja
42.	Andrejas Kola	Rada Działalności Pożytku Publicznego Miasta Bydgoszczy
43.	Badowski Krzysztof	Rada Działalności Pożytku Publicznego Miasta Bydgoszczy
44.	Bręczewska-Kulesza Daria	Stowarzyszenie Centrum Kultury Belle Epoque w Bydgoszczy
45.	Budka Eryk	Młodzieżowa Rada Miasta Bydgoszczy
46.	Cybulska Anna	Związek Literatów Polskich Oddział Bydgosko-Toruński
47.	Dolata Sławomir	Fundacja Duende Flamenco
48.	Eliasz Józef	Centrum Artystyczne Eljazz
49.	Gębarowska Katarzyna	Pracownia Fotografii Artystycznej Farbiarnia
50.	Iwiński Marek	Urząd Miasta Bydgoszczy – Plastyk Miejski
51.	Jaworski Jarosław	Miejskie Centrum Kultury w Bydgoszczy
52.	Juszkiewicz Adam	Wyższa Szkoła Gospodarki w Bydgoszczy
53.	Kaczmarek Danuta	Wojewódzka i Miejska Bibliotek Publiczna im. dr Witolda Bełzy w Bydgoszczy
54.	Kowalska Maria Jolanta	Związek Literatów Polskich Oddział Bydgosko-Toruński

Członkowie zespołu eksperckiego

55.	Kufel Grażyna	Radna Rady Miasta Bydgoszczy
56.	Maćkowska Wanda	Klub Środowisk Twórczych w Bydgoszczy
57.	Margańska Paula	Młodzieżowa Rada Miasta Bydgoszczy
58.	Mrozińska Magdalena	Młodzieżowy Dom Kultury nr 5 w Bydgoszczy
59.	Mroziński Marian	Stowarzyszenie Pomorskich Artystów Malarzy i Grafików w Bydgoszczy
60.	Należyta Danuta	Bydgoska Rada Seniora
61.	Popielewska Ewa	Bydgoska Rada Seniora
62.	Pszczółkowska Barbara	Młodzieżowy Dom Kultury nr 5 w Bydgoszczy
63.	Renzetti Elżbieta	Towarzystwo Polsko-Włoskie w Bydgoszczy
64.	Rosenthal-Sikora Marta	Wyższa Szkoła Gospodarki w Bydgoszczy
65.	Skonieczka Helena	Polski Związek Niewidomych Okręg Kujawsko-Pomorski w Bydgoszczy
66.	Szatkowski Robert	Rada Działalności Pożytku Publicznego Miasta Bydgoszczy
67.	Szynaka Edmund	Bydgoska Rada Seniora
68.	Tomczak Zenona	Towarzystwo Operowe im. prof. Felicji Krysiewiczowej w Bydgoszczy
69.	Trella Piotr	Klub Środowisk Twórczych w Bydgoszczy
70.	Tykwińska Felicja	Bydgoska Rada Seniora
71.	Witenberg Ewa	Urząd Miasta Bydgoszczy – Wydział Edukacji i Sportu
72.	Żywiecka Justyna	Stowarzyszenie Pomorskich Artystów Malarzy i Grafików w Bydgoszczy

Efekty warsztatów

Podczas opisanych wcześniej warsztatów przeprowadzono szereg dyskusji i analiz, których efektami były:

1. analiza SWOT (silnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń) bydgoskiej kultury i jej środowisk;
2. pogłębiona analiza problemów, wraz z przedstawieniem ich powiązań przyczynowo-skutkowych;
3. określenie celów, do realizacji których miałyby się przyczynić Strategia Rozwoju Kultury na lata 2017-2026.

Opracowano także szczegółowy harmonogram działań na lata 2017-2026, które miałyby być realizowane w celu urzeczywistnienia przyjętych celów, wraz ze wskazaniem potencjalnych źródeł finansowania oraz podmiotami odpowiedzialnymi za realizację poszczególnych zadań oraz ich partnerami. Harmonogram zostanie przedstawiony w rozdziale 7 niniejszego dokumentu.

**Lista
efektów prac
warsztatowych**

5.1 Analiza SWOT

Analiza SWOT jest jednym z podstawowych narzędzi analizy strategicznej, która ma na celu określenie mocnych i słabych stron diagnozowanej struktury (w tym przypadku: kultury miasta) oraz szans i zagrożeń jej rozwoju. W trakcie konsultacji środowiskowych zostały stworzone trzy analizy tego typu – każdą stworzyła inna grupa ekspertów i lokalnych liderów.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none">– Potencjał muzyczny o charakterze wielowątkowym,– Duży potencjał artystyczny oraz wysoki poziom przedsięwzięć kulturalnych,– Unikatowa galeria malarstwa polskiego.– Silny ruch amatorski,– Aktywność organizacji pozarządowych,– Dorobek koncepcyjny w sferze kultury (Strategia Rozwoju Bydgoszczy, Masterplan),– Wysoki poziom artystyczny instytucji kultury,– Otwartość władz miasta na współpracę,– Bogata oferta miejskich instytucji kultury,– Oferta programowa Radia PiK i TVP Bydgoszcz,– Dwa zespoły folklorystyczne z bogatą historią i licznymi sukcesami: Ziemia Bydgoska, Płomienie,– Systematyczny wzrost wydatków bieżących miasta na kulturę – od 2012 roku o 1 mln zł co roku,– Częściowe wdrożenie założeń i pomysłów wypracowanych w ramach Paktu dla Kultury i Masterplanu,– Stypendia dla indywidualnych twórców,– Duża aktywność szkół: szkolne teatry, chóry, orkiestry, zespoły muzyczne i inne działania,– Status miasta uniwersyteckiego,– Różnorodność imprez,– Atrakcyjne miejsca do organizowania imprez plenerowych,– Dziedzictwo poprzemysłowe,– Układ urbanistyczny miasta,	<ul style="list-style-type: none">– Odbiorca kultury,– Mała liczba i małe zróżnicowanie instytucji kultury,– Brak nowoczesnej, funkcjonalnej infrastruktury kultury przeznaczonej dla organizacji pozarządowych oraz instytucji kultury,– Brak zachęt i systemu wsparcia przemysłów kreatywnych,– Brak ugruntowanej wizji perspektywicznego rozwoju kultury,– Estetyka miasta,– Brak drugiej sceny teatralnej,– Ograniczony system wspierania organizacji pozarządowych,– Relatywnie niskie środki finansowe na kulturę,– Niewystarczająca oferta szkolnictwa artystycznego (brak szkoły baletowej),– Brak sponsoringu kultury,– Nieskuteczna komunikacja między samorządem miasta i województwa,– Zaangażowanie w konflikt bydgosko-toruński,– Słabe uczestnictwo środowiska akademickiego w kulturze,– Słabość bydgoskich elit,– Brak warunków do przyciągania artystów,– Słabe środowisko opiniotwórcze,– Niedocenienie kultury w rozwoju miasta,– Nieuwzględnienie potencjału Bydgoszczy w strategii rozwoju kultury województwa kujawsko-pomorskiego,– Kompleksy,

<ul style="list-style-type: none">- Różnorodność form prezentacji i edukacji w zakresie kultury,- Dostępność kultury dla środowisk wykluczonych,- Centrum wspierania organizacji pozarządowych i wolontariatu (obiekt w trakcie adaptacji).	<ul style="list-style-type: none">- Niewykorzystany potencjał organizacji pozarządowych,- Problem z dostępnością do kultury na peryferiach miasta,- Niedostateczne wykorzystanie praktyczne powstałych dokumentów w zakresie rozwoju kultury,- Brak teatru dla dzieci jako odrębnej instytucji z własną sceną,- Niewystarczająca infrastruktura do prezentacji artystycznych dla amatorów, dzieci i młodzieży,- Utrudniony dostęp do szkoły muzycznej I stopnia dla dzieci z Fordonu,- Stereotyp Bydgoszczy jako miasta robotniczego,- Niedostateczna promocja Bydgoszczy jako miasta kultury,- Brak kształcenia artystycznego na poziomie podstawowym i wyższym w zakresie sztuk pięknych,- Brak tożsamości miejskiej,- Niedocenywanie potrzeb kulturalnych ludzi młodych,- Brak dużych ogólnopolskich marek / imprez kulturalnych,- Roszczeniowe podejście,- Brak wsparcia lokalnych liderów,- „Ucieczka” młodych,- Słaba integracja środowiska artystycznego.
<p style="text-align: center;">SZANSE</p>	<p style="text-align: center;">ZAGROŻENIA</p>
<ul style="list-style-type: none">- Potencjał akademicki,- Nowa perspektywa finansowania projektów ze środków Unii Europejskiej.	<ul style="list-style-type: none">- Zmieniające się prawodawstwo,- Pogorszenie sytuacji gospodarczej kraju, co może spowodować trudności finansowe samorządu,- niesprawiedliwy podział środków finansowych pochodzących z Unii Europejskiej,- Niezrównoważony rozwój infrastruktury kultury w województwie,- Konkurencja dużych ośrodków miejskich.

5.2 Problemy w obszarze kultury

Grupa ekspertów lokalnych określiła następujące problemy występujące w Bydgoszczy w obszarze kultury:

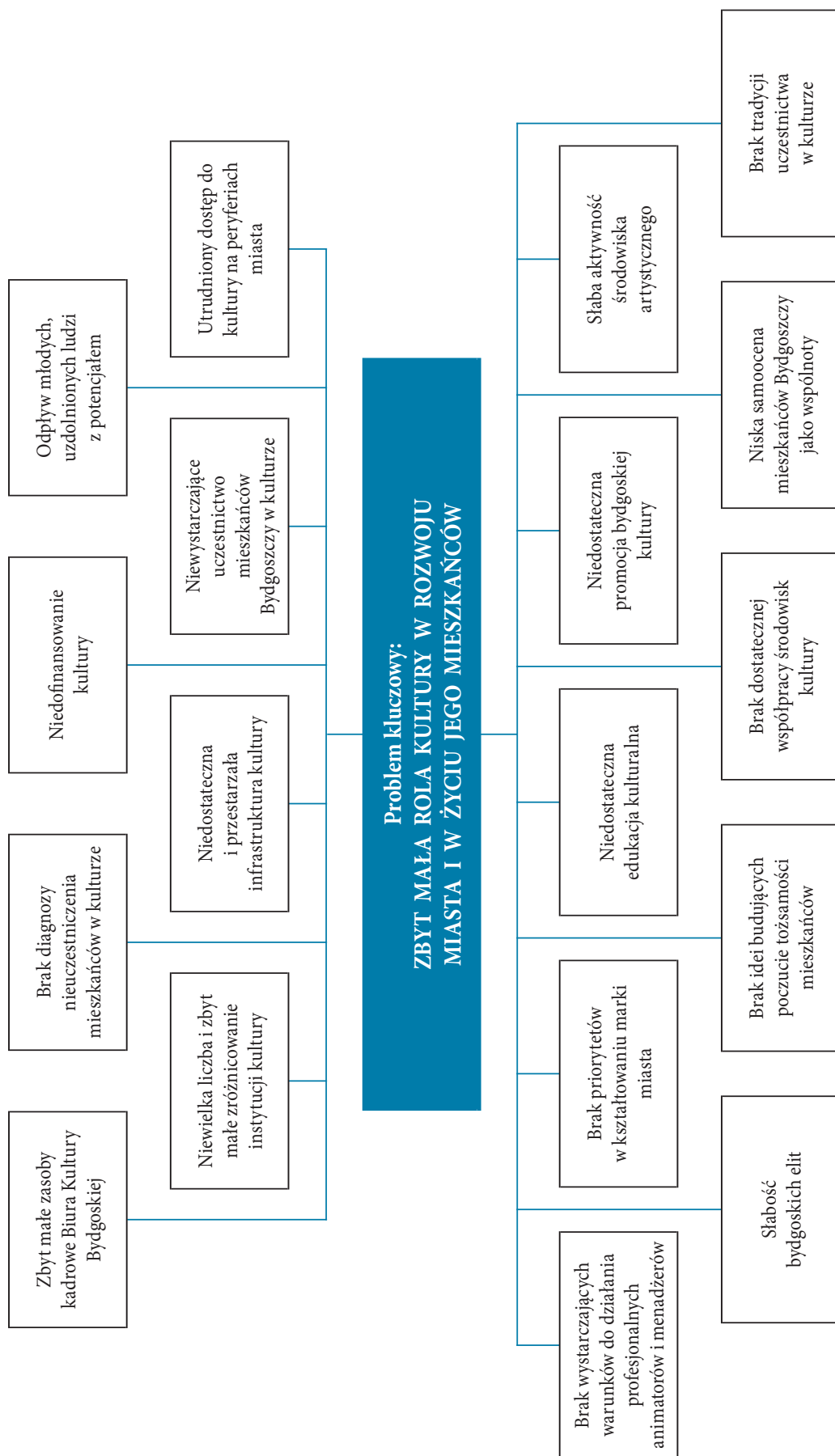
- brak wystarczających warunków do działania profesjonalnych animatorów i menedżerów,
- słabość bydgoskich elit,
- brak priorytetów w kształtowaniu marki miasta,
- brak idei budujących poczucie tożsamości mieszkańców,
- niedostateczna edukacja kulturalna,
- brak dostatecznej współpracy środowisk kultury,
- niedostateczna promocja bydgoskiej kultury,
- niska samoocena mieszkańców Bydgoszczy jako wspólnoty,
- słaba aktywność środowiska artystycznego – plastyka,
- brak tradycji uczestnictwa w kulturze,
- zbyt mała rola kultury w rozwoju miasta i w życiu jego mieszkańców,
- niewielka liczba i zbyt małe zróżnicowanie instytucji kultury,
- zbyt małe zasoby kadrowe Biura Kultury Bydgoskiej,
- niedostateczna i przestarzała infrastruktura kultury,
- brak diagnozy nieuczestniczenia mieszkańców w kulturze,
- niewystarczające uczestnictwo mieszkańców Bydgoszczy w kulturze,
- niedofinansowanie kultury,
- utrudniony dostęp do kultury na peryferiach miasta,
- odpływ młodych, uzdolnionych ludzi z potencjałem.

**Najważniejsze
problemy
w sferze kultury:
diagnoza**

Grupa ekspertów lokalnych przyjęła,
że problemem kluczowym jest:

**ZBYT MAŁA ROLA KULTURY W ROZWOJU MIASTA
I W ŻYCIU JEGO MIESZKAŃCÓW**

Problemy zostały ustrukturyzowane w schemat drzewa (pokazujący powiązania przyczynowo-skutkowe pomiędzy problemami):

Analiza problemów: struktura powiązań przyczynowo-skutkowych

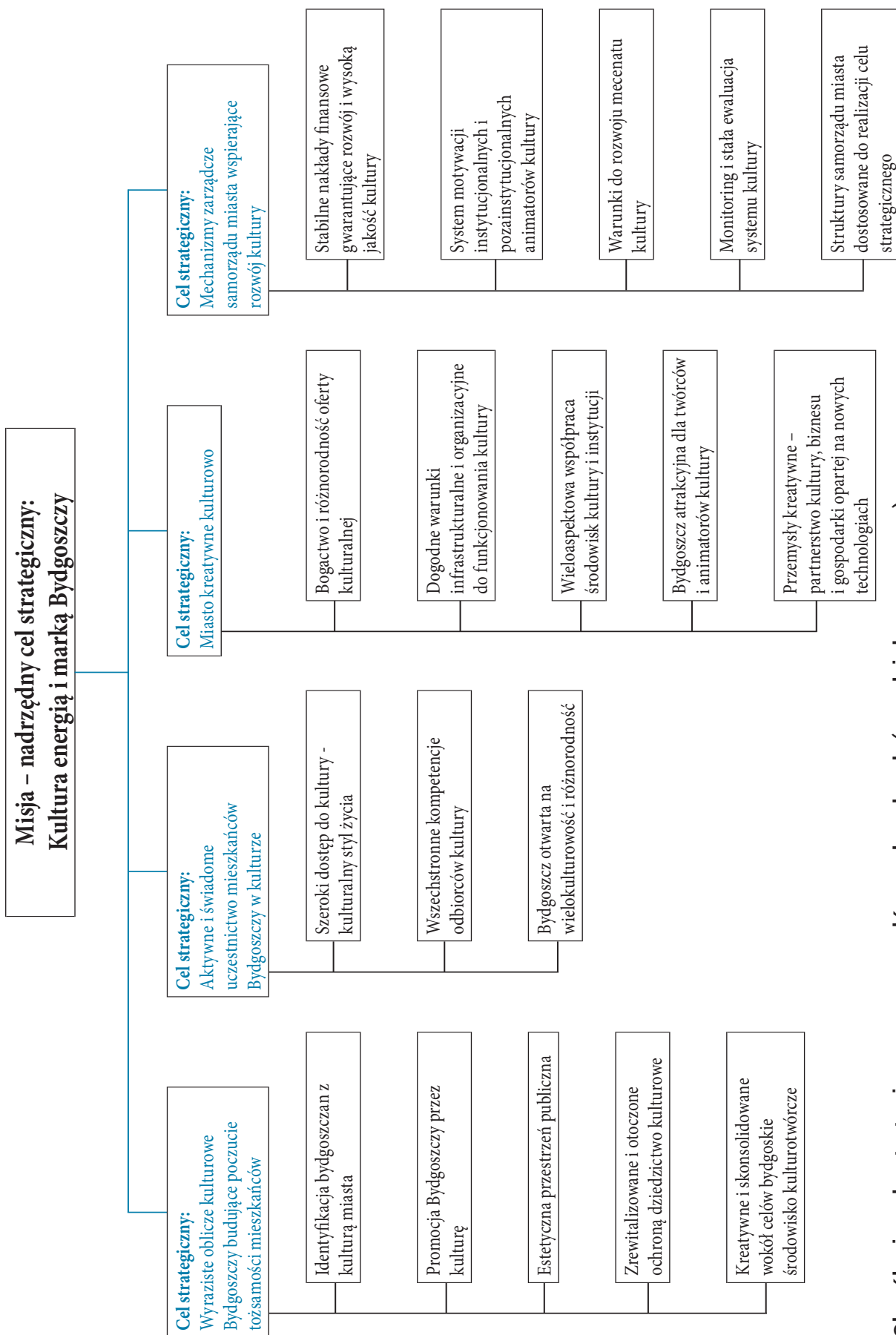

5.3 Cele Strategii Rozwoju Kultury na lata 2017-2026

Misja strategii, czyli nadrzędny cel strategiczny, została sformułowana w postaci hasła **Kultura energią i marką Bydgoszczy**. Jej realizację podzielono na cztery strategiczne cele wyznaczające obszary działania:

- Wyraziste oblicze kulturowe Bydgoszczy budujące poczucie tożsamości mieszkańców.
- Aktywne i powszechne uczestnictwo mieszkańców Bydgoszczy w kulturze.
- Miasto kreatywne kulturowo.
- Mechanizmy zarządcze samorządu miasta wspierające rozwój kultury.

Do każdego z celów strategicznych sformułowano cele operacyjne oraz działania/programy służące ich realizacji.

Określenie celu strategicznego oraz celów podrzędnych (z podziałem na grupy)

6. Priorytety polityki kulturalnej samorządu Bydgoszczy

W toku diagnoz i przygotowań strategii rozwoju kultury w Bydgoszczy określono dość duży zbiór postulatów, które powinny być zrealizowane w celu zatrzymania bądź odwrócenia niekorzystnych trendów w miejskiej kulturze.

Przy ustalaniu ich priorytetu warto także wziąć pod uwagę obecność pięciu obszarów czy też pięciu działów tematycznych – teraz rozumianych jako pięć wartości, które stanowią odbicie najważniejszych celów polityki kulturalnej: uczestnictwo, kreatywność, rewitalizacja, tożsamość i współpraca. Powinny one stanowić perspektywę dla wszystkich działań w obrębie strategii.

Kolejnym czynnikiem hierarchizowania priorytetów polityki kulturalnej jest aspekt metropolitalnych ambicji Bydgoszczy, ale także działań i wstępnych zobowiązań Bydgoszczy wobec gmin, które miasto zaprosiło do rozmów o tworzeniu związku metropolitalnego Metropolia Bydgoszcz.

Zespół ekspercki działający podczas warsztatów planowania strategicznego podkreślał priorytetowy charakter kilku pól zarysowanych w Strategii Rozwoju Kultury. W każdym z celów strategicznych wybrano jeden priorytetowy:

1. Promocja Bydgoszczy przez kulturę

Działania te powinny zostać zintegrowane z planowaną strategią promocji Bydgoszczy. W zamierzeniach działania takie mają przynieść zarówno wymierne korzyści polu kultury poprzez jego dowartościowanie jako znaczącego elementu promocyjnego marki miasta, jak i przedsięwzięciom promocyjnym, dostarczając im podstawy i prawomocności.

Pięć obszarów
– pięć wartości

Program
dla metropolii

2. Wszechstronne kompetencje odbiorców kultury

Nabycie takich kompetencji wydaje się kluczowe dla rozwoju kultury w mieście: świadomy i kompetentny odbiorca kultury jest jednocześnie najważniejszym osiągnięciem edukacyjnego wymiaru działalności kulturalnej, a także warunkiem jej ciągłego rozwoju.

3. Dogodne warunki infrastrukturalne i organizacyjne do funkcjonowania kultury

Jak wynika z przeprowadzonej diagnozy kultury w Bydgoszczy, podstawą rozwoju miejskiej kultury są sprawnie działające instytucje kultury, które dysponując odpowiednią infrastrukturą, wykorzystują ją do rozwoju własnej działalności programowej, jak i rozwijania współpracy i wspomagania organizacji pozarządowych oraz formalnych i nieformalnych grup, a także artystów indywidualnych.

4. Stabilne nakłady finansowe gwarantujące rozwój i wysoką jakość kultury

Skokowy wzrost liczby wydarzeń kulturalnych i znaczący wzrost liczby uczestników tych wydarzeń zbiegają się w czasie ze wzrostem nakładów na kulturę zagwarantowanym przez *Pakt dla Kultury Bydgoskiej*. Potrzebę stałego zwiększania wydatków na kulturę w budżecie miasta sugeruje również porównanie budżetu kultury Bydgoszczy i innych polskich metropolii.

7. Harmonogram działań na lata 2017–2026

I obszar

Cel strategiczny: Wyraziste oblicze kulturowe Bydgoszczy budujące poczucie tożsamości mieszkańców

Cel operacyjny 1.1: Identyfikacja bydgoszczan z kulturą miasta

Działania realizujące ten cel obejmować będą pracę koncepcyjną i przygotowawczą nad programami lokalnej edukacji kulturowej zarówno w formie tradycyjnych lekcji w ramach edukacji szkolnej, jak i projektów upowszechniających wiedzę o lokalnych tradycjach kultury. Te działania zakładają współpracę środowisk kultury z nauczycielami różnych typów szkół, środowiskiem naukowym i organizacjami zajmującymi się działalnością popularyzatorską w zakresie kultury i historii lokalnej. W zakres tych działań wejdą również projekty odkrywające zapomniane dziedzictwo, ale także wykorzystujące jego tradycje do nowych celów poprzez np. nadawanie przestrzeniom przemysłowym nowych funkcji kulturalnych.

Cel strategiczny: Wyraziste oblicze kulturowe Bydgoszczy budujące poczucie tożsamości mieszkańców
Cel operacyjny 1.1: Identyfikacja bydgoszczan z kulturą miasta

Działania / programy	Od	Do	Źródła finansowania	Podmioty realizujące/współdziałające	Produkty (P), Wskaźniki (W), Mierniki (M)
1.1.1 Opracowanie i wdrożenie bydgoskiego programu lokalnej edukacji kulturowej	2017	2026	Budżet miasta, budżet samorządu województwa, środki pomocowe	Zespoły opracowujące programy Urząd Miasta Bydgoszczy: Wydział Edukacji i Sportu, instytucje kultury, placówki wychowania pozaszkolnego, organizacje pozarządowe, media	Przyjęcie odpowiedniego aktu normatywnego i wdrażanie przyjętego programu (P)
1.1.2 Inicjowanie oraz realizacja programów upowszechniających tradycje lokalnych kultur	2017	2026	Budżet miasta, budżet samorządu województwa, środki pomocowe	Urząd Miasta Bydgoszczy: Biuro Kultury Bydgoskiej, instytucje kultury, placówki wychowania pozaszkolnego, organizacje pozarządowe, media	Liczba zrealizowanych projektów upowszechniających tradycje lokalnych kultur (M)
1.1.3 „Kultura tworzy wspólnotę – wspólnota tworzy kulturę” – wspieranie działań kulturalnych w lokalnych środowiskach i wspólnotach	2017	2026	Budżet miasta, budżet państwa, środki pomocowe	Organizacje pozarządowe, Lokalna Grupa Działania, rady osiedli, media, Urząd Miasta Bydgoszczy: Biuro Kultury Bydgoskiej, Zespół ds. Wspierania Organizacji Pozarządowych i Wolontariatu, Wydział Funduszy Europejskich	Liczba działań kulturalnych podjętych w lokalnych środowiskach oraz wspólnotach (M)
1.1.4 „Zapoznana Bydgoszcz” – realizacja projektów odkrywających zapomniane dziedzictwo kulturowe Bydgoszczy oraz ochrona i zachowanie funkcji kulturowych dla szczególnie wartościowych i symbolicznych przestrzeni i obiektów miasta	2017	2026	Budżet miasta, budżet państwa, środki pomocowe	Urząd Miasta Bydgoszczy: Biuro Kultury Bydgoskiej, Biuro Konserwatora Zabytków, Plastyk Miejski, instytucje kultury, uczelnie wyższe, organizacje pozarządowe, Miejska Pracownia Urbanistyczna	Liczba zrealizowanych projektów odkrywających zapomniane dziedzictwo kulturowe (M), kwota udzielonych dotacji (M), liczba uczestników projektów (M)
1.1.5 Wykorzystanie przestrzeni poprzemysłowych poprzez nadanie im funkcji kulturowych (Szlak Wody, Przemysłu i Rzemiosła TeH ₂ O)	2017	2026	Budżet miasta, budżet państwa, środki pomocowe	Urząd Miasta Bydgoszczy: Biuro Kultury Bydgoskiej, Biuro Promocji Miasta i Współpracy z Zagranicą, Bydgoskie Centrum Informacji, instytucje kultury, podmioty tworzące Szlak Wody, Przemysłu i Rzemiosła TeH ₂ O	Liczba zrealizowanych projektów (M)

* Kolorem niebieskim zaznaczono podmioty będące odpowiedzialnymi (organizatorami, operatorami) za realizację i koordynację prac danego programu.

Cel operacyjny 1.2: Promocja Bydgoszczy przez kulturę

Działania promujące Bydgoszcz poprzez jej wydarzenia kulturalne nie powinny ograniczać się do importowania gotowych produktów kulturalnych czy też zlecenia przygotowania dużych i głośnych wydarzeń artystycznych, ale na pracy promocyjnej na bazie lokalnego potencjału kultury oraz na rozwoju istniejących bydgoskich marek, tak by miały szansę stać się produktami promocyjnymi. Promocja miasta powinna ignorować masowy aspekt wielkich wydarzeń kulturalnych, a zamiast tego promować miasto dzięki jego specyficznym – nawet jeśli niszowym – produktom kulturalnym.

Cel strategiczny: Wyraziste oblicze kulturowe Bydgoszczy budujące poczucie tożsamości mieszkańców
Cel operacyjny 1.2: Promocja Bydgoszczy przez kulturę

Działania / programy	Od	Do	Źródła finansowania	Podmioty realizujące/współdziałające	Produkty (P), Wskaźniki (W), Mierniki (M)
1.2.1 Opracowanie i realizacja programu „Markowe wydarzenia” – stworzenie programu wydarzeń o wysokiej jakości artystycznej	2017	2026	Budżet miasta, budżet samorządu województwa	Urząd Miasta Bydgoszczy: Biuro Kultury Bydgoskiej, Biuro Promocji Miasta i Współpracy z Zagranicą, instytucje kultury, uczelnie wyższe, organizacja pozarządowe, media	Przyjęcie odpowiedniego aktu normatywnego i wdrażanie przyjętego programu (P)
1.2.2 Kampanie promocyjne o zasięgu ogólnopolskim bydgoskich działań kulturalnych	2017	2026	Budżet miasta, budżet samorządu województwa	Urząd Miasta Bydgoszczy: Biuro Promocji Miasta i Współpracy z Zagranicą, Urząd Marszałkowski, instytucje kultury, organizacje pozarządowe, media	Liczba zrealizowanych kampanii promocyjnych (M)
1.2.3 Wykorzystanie postaci wybitnych bydgoszczan i dziedzictwa kulturowego miasta do budowania oraz promowania wizerunku Bydgoszczy	2017	2026	Budżet miasta, środki ze źródeł prywatnych	Urząd Miasta Bydgoszczy: Biuro Kultury Bydgoskiej, Wydział Edukacji i Sportu, Biuro Promocji Miasta i Współpracy z Zagranicą, instytucje kultury, uczelnie wyższe, szkoły, podmioty prywatne, organizacje pozarządowe, media	Liczba zrealizowanych projektów(M)
1.2.4 Kulturalna strona miasta – stworzenie i wdrożenie zintegrowanego systemu informacji kulturalnej o zasięgu lokalnym, a także ogólnopolskim i międzynarodowym (z wykorzystaniem cyfrowych środków przekazu)	2017	2026	Budżet miasta, środki pomocowe	Urząd Miasta Bydgoszczy: Biuro Kultury Bydgoskiej, Biuro Promocji Miasta i Współpracy z Zagranicą, instytucje kultury, uczelnie wyższe, szkoły, podmioty prywatne, organizacje pozarządowe, media	Zintegrowany system informacji kulturalnej (P)
1.2.5 Organizacja i wspieranie ogólnopolskich i międzynarodowych konkursów promujących kulturowy wizerunek miasta	2017	2026	Budżet miasta, budżet samorządu województwa, środki ze źródeł prywatnych	Urząd Miasta Bydgoszczy: Biuro Kultury Bydgoskiej, instytucje kultury, uczelnie wyższe, szkoły, placówki wychowania pozaszkolnego, podmioty prywatne, media	Liczba przeprowadzonych konkursów (M)
1.2.6 Promocja Bydgoszczy poprzez turystykę kulturową (tworzenie specjalnych produktów turystycznych, kreowanie szlaków kulturowych, udział w międzynarodowych przedsięwzięciach)	2017	2026	Budżet miasta, budżet samorządu województwa, budżet państwa, środki pomocowe	Urząd Miasta Bydgoszczy: Bydgoskie Centrum Informacji, Biuro Promocji Miasta i Współpracy z Zagranicą instytucje kultury, podmioty prywatne, media	Liczba opracowanych tras i szlaków turystycznych (M), liczba prezentacji produktów turystyki kulturowej (M)

Cel operacyjny 1.3: Estetyczna przestrzeń publiczna

W wielu miastach przemysłowych, szczególnie w tej części Europy, estetyczna – co znaczy i zadbana, i zrewitalizowana, i zagospodarowana – przestrzeń publiczna jest coraz pilniejszą potrzebą. W przypadku Bydgoszczy najbardziej efektywną metodą rewitalizacji – także społecznej, która zabezpieczałaby przed gentryfikacją – jest rewitalizacja poprzez kulturę. Taki bowiem sposób odnowy przestrzeni publicznej zapewni kompleksowość programu rewitalizacji i obecność w nim aspektów edukacyjnych i popularyzatorskich w zakresie wiedzy o architekturze i estetyce miasta.

Cel strategiczny: Wyraziste oblicze kulturowe Bydgoszczy budujące poczucie tożsamości mieszkańców
Cel operacyjny 1.3: Estetyczna przestrzeń publiczna

Działania / programy	Od	Do	Źródła finansowania	Podmioty realizujące/współdziałające	Produkty (P), Wskaźniki (W), Mierniki (M)
1.3.1 Opracowanie kompleksowej koncepcji estetyzacji przestrzeni miejskiej	2017	2026	Budżet miasta	Urząd Miasta Bydgoszczy: Plastyk Miejski, Rada ds. Estetyki Miasta Bydgoszczy, uczelnie wyższe	Przyjęcie odpowiedniego aktu normatywnego i wdrażanie przyjętego programu (P)
1.3.2 Porządkowanie przestrzeni publicznej – w szczególności w zakresie reklamy zewnętrznej	2017	2026	Budżet miasta	Urząd Miasta Bydgoszczy: Plastyk Miejski, Rada ds. Estetyki Miasta Bydgoszczy, Miejska Pracownia Urbanistyczna, ZDMiKP, ADM w Bydgoszczy, właściciele i zarządcy nieruchomości	Dokumenty, programy (P)
1.3.3 Współpraca z uczelniami i środowiskami (kompetentnymi w tym zakresie) na rzecz podnoszenia estetyki przestrzeni miejskiej	2017	2026	Budżet miasta	Urząd Miasta Bydgoszczy: Plastyk Miejski, Rada ds. Estetyki Miasta Bydgoszczy, uczelnie wyższe	Liczba zrealizowanych projektów (M)
1.3.4 Wdrożenie systemu stypendialnego na realizację przedsięwzięć artystycznych w zakresie sztuk wizualnych w przestrzeni publicznej	2017	2026	Budżet miasta	Urząd Miasta Bydgoszczy: Plastyk Miejski, Miejska Pracownia Urbanistyczna	Przyjęcie odpowiedniego aktu normatywnego i wdrażanie przyjętego programu (P)
1.3.5 Organizacja konkursów na projekty związane z estetyzacją przestrzeni miejskiej	2017	2026	Budżet miasta, środki ze źródeł prywatnych	Urząd Miasta Bydgoszczy: Plastyk Miejski, Rada ds. Estetyki Miasta Bydgoszczy, Miejska Pracownia Urbanistyczna	Liczba konkursów (M)
1.3.6 Wprowadzenie do programów szkolnych wychowania estetycznego	2017	2026	Budżet miasta	Urząd Miasta Bydgoszczy: Wydział Edukacji i Sportu	Przyjęcie odpowiedniego aktu normatywnego i wdrażanie przyjętego programu (P)
1.3.7 Konkursy architektoniczne na obiekty nowoczesnej architektury	2017	2026	Budżet miasta	Urząd Miasta Bydgoszczy: Plastyk Miejski, Rada ds. Estetyki Miasta Bydgoszczy, Miejska Pracownia Urbanistyczna, wyższe uczelnie	Liczba przeprowadzonych konkursów architektonicznych (M)

Cel operacyjny 1.4: Zrewitalizowane i otoczone ochroną dziedzictwo kulturowe

Bydgoszcz, która ustępuje wielu ośrodkom o bogatych zasobach dziedzictwa kulturowego, ma jednak szczególne oraz unikatowe przestrzenie i budynki, od których rewitalizacji oraz późniejszego zachowania tego stanu zależy jej rozpoznawalność i powodzenie turystyki kulturowej. Do takich obiektów należą Młyny Rothera, Zespół Pałacowo-Parkowy w Ostromecku, Kanał Bydgoski, a także Stary Fordon, Okole i inne zdegradowane dzielnice. To dziedzictwo i procesy rewitalizacyjne (szczególnie podejmowane wobec dzielnic miasta) nie mogą nie zawierać komponentu rewitalizacji społecznej jako warunku skutecznej odnowy kultury materialnej.

Cel strategiczny: Wyraziste oblicze kulturowe Bydgoszczy budujące poczucie tożsamości mieszkańców
Cel operacyjny 1.4: Zrewitalizowane i otoczone ochroną dziedzictwo kulturowe

Działania / programy	Od	Do	Źródła finansowania	Podmioty realizujące/współdziałające	Produkty (P), Wskaźniki (W), Mierniki (M)
1.4.1 Renowacja zabytkowej substancji miejskiej i obszarów zdegradowanych:					Liczba zrewitalizowanych zabytków (M)
1.4.1.1 Rewitalizacja Młynów Rothera	2017	2026	Budżet miasta, budżet państwa, środki pomocowe	Urząd Miasta Bydgoszczy: Wydział Inwestycji, Biuro Konserwatora Zabytków, Wydział Funduszy Europejskich	Zrewitalizowany obiekt (P)
1.4.1.2 Rewitalizacja i stała opieka nad Zespołem Pałacowo-Parkowym w Ostromecku	2017	2026	Budżet miasta, budżet państwa, środki pomocowe	Urząd Miasta Bydgoszczy: Wydział Inwestycji, Biuro Konserwatora Zabytków, Kujawsko-Pomorski Konserwator Zabytków, Miejskie Centrum Kultury w Bydgoszczy	Zrewitalizowany obiekt (P)
1.4.1.3 Rewitalizacja Kanatu Bydgoskiego	2017	2026	Budżet miasta, budżet państwa, środki pomocowe	Urząd Miasta Bydgoszczy: Biuro Konserwatora Zabytków, Wydział Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska, Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej	Zrewitalizowany obiekt (P)
1.4.1.4 Rewitalizacja zdegradowanych przestrzeni miejskich (m.in. Starego Fordonu, Okola)	2017	2026	Budżet miasta, środki pomocowe	Urząd Miasta Bydgoszczy: Wydział Inwestycji, Biuro Konserwatora Zabytków, Wydział Funduszy Europejskich, rady osiedli, Fundacja dla Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, Stowarzyszenie Miłośników Starego Fordonu	Liczba projektów (M), liczba zrewitalizowanych obiektów (M)
1.4.1.5 Rewitalizacja zabytkowych nekropolii oraz opieka nad nimi	2017	2026	Budżet miasta, budżet państwa, parafie	Urząd Miasta Bydgoszczy: Biuro Konserwatora Zabytków, parafie	Liczba projektów (M), liczba zrewitalizowanych obiektów (M)

1.4.1.6 Opieka nad kolekcjami zabytków ruchomych i rozwój zasobów muzealnych	2017	2026	Budżet miasta	Urząd Miasta Bydgoszczy: Biuro Konserwatora Zabytków, Muzeum Okręgowe w Bydgoszczy, Miejskie Centrum Kultury w Bydgoszczy, prywatni właściciele kolekcji	Liczba kolekcji zabytków ruchomych objętych opieką i wsparciem (M), Liczba pozyskanych muzealiów (M)
1.4.2 „Kultura filarem rewitalizacji” – wspieranie projektów kulturalnych służących rewitalizacji społecznej	2017	2026	Budżet miasta, budżet państwa, środki pomocowe	Urząd Miasta Bydgoszczy: Biuro Kultury Bydgoskiej, Wydział Funduszy Europejskich, instytucje kultury, MOPS, szkoły, placówki wychowania pozaszkolnego, organizacje pozarządowe, rady osiedli,	Liczba projektów (M)

Cel operacyjny 1.5: Kreatywne i skonsolidowane wokół celów bydgoskie środowisko kulturotwórcze

Środowisko kulturotwórcze powinno podejmować współpracę lub choćby realizować – każdy samodzielnie – zadania w zgodzie z określonymi celami polityki kulturalnej miasta, co zabezpieczy twórcze indywidualności, ale wpłynie na poprawę realizacji strategii. Konieczne jest także usprawnienie komunikacji pomiędzy różnymi środowiskami kulturotwórczymi.

Cel strategiczny: Wyraziste oblicze kulturowe Bydgoszczy budujące poczucie tożsamości mieszkańców
Cel operacyjny 1.5: Kreatywne i skonsolidowane wokół celów bydgoskie środowisko kulturotwórcze

Działania / programy	Od	Do	Źródła finansowania	Podmioty realizujące/współdziałające	Produkty (P), Wskaźniki (W), Mierniki (M)
1.5.1 Wspieranie projektów aktywności i integracji lokalnego środowiska kulturotwórczego wokół celów i idei polityki kulturalnej (Forum Kultury, Bydgoski Kongres Kultury, branżowe fora i konferencje)	2017	2026	Budżet miasta	Urząd Miasta Bydgoszczy: Biuro Kultury Bydgoskiej, Zespół ds. Wspierania Organizacji Pozarządowych i Wolontariatu, instytucje kultury, organizacje pozarządowe, indywidualni twórcy, wyższe uczelnie, szkoły (także artystyczne)	Liczba wspieranych projektów, konferencji, spotkań branżowych (M)
1.5.2 Realizacja projektów mających na celu zwiększenie udziału środowisk akademickich Bydgoszczy w życiu kulturalnym miasta oraz ich integrację	2017	2026	Budżet miasta, budżet państwa	Urząd Miasta Bydgoszczy: Biuro Kultury Bydgoskiej, Wydział Edukacji i Sportu, organizacje pozarządowe	Liczba zrealizowanych projektów (M)
1.5.3 Tworzenie i wspieranie działalności różnych miejskich i obywatelskich gremiów opiniotwórczych (fora kultury, rada kultury, rada ds. estetyki, rada seniorów)	2017	2026	Budżet miasta	Urząd Miasta Bydgoszczy: Biuro Kultury Bydgoskiej, Zespół ds. Wspierania Organizacji Pozarządowych i Wolontariatu, instytucje kultury, organizacje pozarządowe, indywidualni twórcy, media	Liczba powołanych gremiów opiniotwórczych, zespołów doraźnych (M)

II obszar

Cel strategiczny: Aktywne i świadome uczestnictwo mieszkańców Bydgoszczy w kulturze

Cel operacyjny 2.1: Szeroki dostęp do kultury – kulturalny styl życia

Działania realizujące ten cel polegają na zapewnieniu warunków do zaistnienia demokracji kulturowej w jej różnych wymiarach: geograficznym, ekonomicznym, edukacyjnym (kompetencyjnym). Wszelkie działania mają na celu umożliwienie wszystkim mieszkańcom udziału w kulturze miasta w takim wymiarze i trybie, jaki jest im potrzebny. Proponowane inicjatywy mają przeciwdziałać wykluczeniu z kultury, co większość strategii i diagnoz definiuje jako jedno z największych zagrożeń zarówno dla sfery kultury, jak i dla rozwoju życia społecznego.

Cel strategiczny: Aktywne i świadome uczestnictwo mieszkańców Bydgoszczy w kulturze
Cel operacyjny 2.1: Szeroki dostęp do kultury – kulturalny styl życia

Działania / programy	Od	Do	Źródła finansowania	Podmioty realizujące/współdziałające	Produkty (P), Wskaźniki (W), Mierniki (M)
2.1.1 Znoszenie barier w dostępie do kultury					Liczba opracowanych i wdrożonych programów (P), liczba zrealizowanych projektów (M), liczba uczestników projektów (M)
2.1.1.1 System ulg i zniżek na imprezy kulturalne – „Kultura jest dla każdego”	2017	2026	Budżet miasta, budżet państwa, budżet samorządu województwa	<i>Institucje kultury, organizacje pozarządowe, podmioty prywatne</i>	Liczba zrealizowanych projektów (M), liczba uczestników projektów (M)
2.1.1.2 Realizacja programu „Kultura z dostawą do domu”	2017	2026	Budżet miasta, budżet państwa, budżet samorządu województwa, środki organizacji pozarządowych	<i>Organizacje pozarządowe, Lokalna Grupa Działania, rady osiedli, media, podmioty prywatne ze sfery kultury</i>	Przyjęcie odpowiedniego aktu normatywnego i wdrażanie przyjętego programu (P)
2.1.1.3 Opracowanie i realizacja programu „Lokalne przestrzenie kultury”	2017	2026	Budżet miasta, budżet państwa, budżet samorządu województwa, środki pomocowe	<i>Urząd Miasta Bydgoszczy: Biuro Kultury Bydgoskiej, instytucje kultury, MOPS w Bydgoszczy, organizacje pozarządowe</i>	Przyjęcie odpowiedniego aktu normatywnego i wdrażanie przyjętego programu (P)
2.1.2 Poszerzenie oferty wysokiej jakości wydarzeń kulturalnych w przestrzeni publicznej miasta (obniżenie barier kompetencyjnych przy zachowaniu wysokiej jakości wydarzeń)	2017	2026	Budżet miasta, budżet państwa, budżet samorządu województwa	<i>Urząd Miasta Bydgoszczy: Biuro Kultury Bydgoskiej, Biuro Promocji Miasta i Współpracy z Zagranicą, instytucje kultury, organizacje pozarządowe, indywidualni twórcy, podmioty prywatne</i>	Liczba wydarzeń kulturalnych w przestrzeni publicznej (M)

2.1.3 Realizacja projektów ułatwiających rodzinne uczestnictwo w kulturze	2017	2026	Budżet miasta, budżet samorządu województwa, środki pomocowe, środki organizacji pozarządowych	Urząd Miasta Bydgoszczy: Wydział Zdrowia, Świadczeń i Polityki Społecznej, Zespół ds. Wspierania Organizacji Pozarządowych i Wolontariatu, Biuro Kultury Bydgoskiej, instytucje kultury, organizacje pozarządowe	Liczba zrealizowanych projektów (M), liczba uczestników projektów (M)
2.1.4 Realizacja projektów dla grup defaworyzowanych oraz zagrożonych wykluczeniem kulturowym	2017	2026	Budżet miasta, budżet samorządu województwa, środki pomocowe, środki organizacji pozarządowych	Urząd Miasta Bydgoszczy: Wydział Zdrowia, Świadczeń i Polityki Społecznej, Biuro Kultury Bydgoskiej, instytucje kultury, organizacje pozarządowe, BORPA, MOPS	Liczba zrealizowanych projektów (M), liczba uczestników projektów (M)

Cel operacyjny 2.2: Wszechstronne kompetencje odbiorców kultury

Należy szczególnie dbać o poszerzenie kompetencji kulturowych, do których zaliczyć można zarówno wiedzę na temat kultury, umiejętności artystyczne i wrażliwość, jako że braki kompetencyjne są jedną z najtrudniejszych do likwidacji barier w dostępie do kultury. Podczas gdy likwidacja innych przeszkód (geograficznych, ekonomicznych) jest działaniem uzależnionym od możliwości finansowych władz samorządowych i instytucji, to bariery kompetencyjne wymagają długotrwałych i trudnych, a także: wymagających współdziałania wielu podmiotów procesów edukacyjnych.

Cel strategiczny: Aktywne i świadome uczestnictwo mieszkańców Bydgoszczy w kulturze
Cel operacyjny 2.2: Wszechstronne kompetencje odbiorców kultury

Działania / programy	Od	Do	Źródła finansowania	Podmioty realizujące/współdziałające	Produkty (P), Wskaźniki (W), Mierniki (M)
2.2.1 Bydgoski program edukacji kulturalnej dla wszystkich grup wiekowych i środowisk					
2.2.1.1 Kształcenie nauczycieli oraz edukatorów do prowadzenia zajęć dotyczących kultury	2017	2026	Budżet miasta, budżet państwa, środki pomocowe	Urząd Miasta Bydgoszczy: Wydział Edukacji i Sportu, Miejski Ośrodek Edukacji Nauczycieli w Bydgoszczy, instytucje kultury, wyższe uczelnie, organizacje pozarządowe	Przyjęcie odpowiedniego aktu normatywnego i wdrażanie przyjętego programu (P)
2.2.1.2 Edukacja kulturalna w ramach programów wychowawczych szkół i placówek oświatowych	2017	2026	Budżet miasta	Urząd Miasta Bydgoszczy: Wydział Edukacji i Sportu, szkoły, instytucje kultury Kuratorium Oświaty w Bydgoszczy,	Przyjęcie odpowiedniego aktu normatywnego i wdrażanie przyjętego programu (P)
2.2.1.3 Realizacja edukacji kulturalnej przez instytucje kultury i organizacje pozarządowe	2017	2026	Budżet miasta, budżet państwa, budżet samorządu województwa, środki organizacji pozarządowych	Urząd Miasta Bydgoszczy: Biuro Kultury Bydgoskiej, instytucje kultury, organizacje pozarządowe	Liczba zrealizowanych projektów (M), liczba uczestników projektów (M)
2.2.1.4 Realizacja programu „Aktywny senior w kulturze”	2017	2026	Budżet miasta, środki pomocowe, środki organizacji pozarządowych	Urząd Miasta Bydgoszczy: Zespół ds. Wspierania Organizacji Pozarządowych i Wolontariatu, Bydgoska Rada Seniorów, organizacje pozarządowe, instytucje kultury	Przyjęcie odpowiedniego aktu normatywnego i wdrażanie przyjętego programu (P)
2.2.1.5 Udział twórców i animatorów kultury w edukacji szkolnej	2017	2026	Budżet miasta, budżet państwa	Urząd Miasta Bydgoszczy: Wydział Edukacji i Sportu, Miejskie Centrum Kultury w Bydgoszczy, instytucje kultury, związki twórcze, indywidualni twórcy	Liczba twórców i animatorów kultury prowadzących zajęcia w szkołach i placówkach oświatowo-wychowawczych (M)

2.2.2 Bydgoski program edukacji artystycznej				
2.2.2.1 Rozbudowa sieci szkół i klas artystycznych	2017	2026	Budżet miasta, budżet państwa, środki pomocowe	Urząd Miasta Bydgoszcz: Wydział Edukacji i Sportu, szkoły artystyczne, instytucje kultury, uczelnie wyższe
2.2.2.2 Poszerzenie oferty szkół wyższych o nowe kierunki artystyczne	2018	2026	Budżet miasta, budżet państwa, budżet samorządu województwa	Wyższe uczelnie, Urząd Miasta Bydgoszcz: Wydział Edukacji i Sportu, instytucje kultury
2.2.2.3 Poszerzenie oferty kształcenia zawodowego w szkołach o rzemiosło artystyczne oraz dziedziny przemysłów kreatywnych	2017	2026	Budżet Miasta Środki pomocowe Cech Rzemiosł Różnych w Bydgoszczy	Urząd Miasta Bydgoszcz: Wydział Edukacji i Sportu, szkoły, instytucje kultury, Cech Rzemiosł Różnych w Bydgoszczy, organizacje pozarządowe
				Liczba szkół i klas artystycznych (M)
				Liczba kierunków artystycznych na wyższych uczelniach (M)
				Liczba kierunków kształcenia zawodowego z dziedziny rzemiosła artystycznego i przemysłów kreatywnych (M)

Cel operacyjny 2.3: Bydgoszcz otwarta na wielokulturowość i różnorodność

Obie te cechy są immanentnymi właściwościami kultury. Działania podejmowane dla realizacji tak określonego celu są wyrazem szacunku dla wielokulturowej tradycji Bydgoszczy. Wynikają one również z rozpoznania obecnej sytuacji miasta: coraz większej liczby obcokrajowców, którzy – czy to osiedlając się tu, czy przebywając czasowo – stanowią rosnącą grupę odbiorców kultury w Bydgoszczy. Są także wyrazem przekonania co do miejsca Bydgoszczy w globalizującym się świecie i wspólnoty problemów, jakie stają przed wszystkimi ludźmi kultury, niezależnie od miejsca ich zamieszkania i działalności.

Cel strategiczny: Aktywne i świadome uczestnictwo mieszkańców Bydgoszczy w kulturze
Cel operacyjny 2.3: Bydgoszcz otwarta na wielokulturowość i różnorodność

Działania / programy	Od	Do	Źródła finansowania	Podmioty realizujące/współdziałające	Produkty (P), Wskaźniki (W), Mierniki (M)
2.3.1 Inicjowanie i wspieranie projektów promujących wielokulturowe dziedzictwo Bydgoszczy	2017	2026	Budżet miasta, budżet państwa, środki pomocowe	Urząd Miasta Bydgoszczy: Biuro Kultury Bydgoskiej, Biuro Promocji Miasta i Współpracy z Zagranicą, szkoły, instytucje kultury, placówki oświatowo-wychowawcze, uczelnie wyższe, organizacje pozarządowe, podmioty prywatne	Liczba projektów (M)
2.3.2 Inicjowanie i wspieranie projektów promujących otwartość na różnorodność kulturową	2017	2026	Budżet miasta, budżet państwa, środki pomocowe	Instytucje kultury, organizacje pozarządowe, podmioty prywatne	Liczba projektów (M)
2.3.3 Tworzenie oferty kulturalnej dla obcokrajowców	2017	2026	Budżet miasta, budżet państwa, środki pomocowe	Instytucje kultury, organizacje pozarządowe, podmioty prywatne, szkoły, placówki oświatowo-wychowawcze, uczelnie wyższe, Urząd Miasta Bydgoszczy: Biuro Kultury Bydgoskiej, Biuro Promocji Miasta i Współpracy z Zagranicą	liczba podmiotów prezentujących ofertę kulturalną dla obcokrajowców (M), liczba przedsięwzięć kulturalnych kierowanych do obcokrajowców (M)
2.3.4 Stworzenie przyjaznych warunków do działań kulturalnych obcokrajowców	2017	2026	Budżet miasta, budżet państwa, środki pomocowe	Instytucje kultury, organizacje pozarządowe, uczelnie wyższe, podmioty prywatne, szkoły, placówki oświatowo-wychowawcze, Urząd Miasta Bydgoszczy: Biuro Kultury Bydgoskiej, Biuro Promocji Miasta i Współpracy z Zagranicą	Liczba projektów i działań artystycznych realizowanych przez obcokrajowców (M)

2.3.5 Wspieranie projektów kulturalnych i społecznych promujących aktywność obywatelską oraz postawy tolerancji kulturowej	2017	2026	Budżet miasta, budżet państwa, środki pomocowe	Urząd Miasta Bydgoszczy: Zespół ds. Wspierania Organizacji Pozarządowych i Wolontariatu, organizacje pozarządowe, instytucje kultury	Liczba projektów (M)
2.3.6 Aktywne uczestnictwo Bydgoszczy w ogólnopolskich oraz europejskich projektach społecznych i kulturowych	2017	2026	Budżet miasta, budżet państwa, środki pomocowe	Urząd Miasta Bydgoszczy: Biuro Kultury Bydgoskiej, Biuro Promocji Miasta i Współpracy z Zagranicą, instytucje kultury, uczelnie wyższe, organizacje pozarządowe, szkoły, placówki oświatowo-wychowawcze, podmioty prywatne	Liczba podjętych działań (M)

III obszar

Cel strategiczny: Miasto kreatywne kulturowo

Cel operacyjny 3.1: Bogactwo i różnorodność oferty kulturalnej

Obecna kondycja finansowa oraz struktura organizacyjna bydgoskich instytucji kultury wymagają zapewnienia im warunków ciągłego i stabilnego rozwoju – szczególnie w tych obszarach, w których są one najmniej zaawansowane, tj. w sferze infrastruktury i wyposażenia opartego na wykorzystaniu nowych technologii. Wspomaganie rozwoju w tych obszarach wpłynie na zasięg oferty instytucji oraz przyczyni się do poszerzenia kręgu odbiorców w sytuacji gwałtownego rozwoju technologicznego. Istnieje też potrzeba wspierania w ten sposób także tych instytucji czy podmiotów, których organizatorem nie jest miasto posiadające jednak mechanizmy pomocy w formie systemu dofinansowań i grantów.

Cel strategiczny: Miasto kreatywne kulturowo
Cel operacyjny 3.1: Bogactwo i różnorodność oferty kulturalnej

Działania / programy	Od	Do	Źródła finansowania	Podmioty realizujące/współdziałające	Produkty (P), Wskaźniki (W), Mierniki (M)
3.1.1 Nowoczesne instytucje kultury					
3.1.1.1 Tworzenie warunków dla stabilnego rozwoju miejskich instytucji kultury	2017	2026	Budżet miasta, budżet samorządu województwa, środki pomocowe	Urząd Miasta Bydgoszczy: Biuro Kultury Bydgoskiej, instytucje kultury	Mierniki określone dla poszczególnych instytucji kultury (M)
3.1.1.2 Wspieranie działalności bydgoskich instytucji kultury dla których Miasto nie jest organizatorem	2017	2026	Budżet miasta, budżet samorządu województwa, środki pomocowe	Urząd Miasta Bydgoszczy: Biuro Kultury Bydgoskiej, instytucje kultury: Opera Nova, Filharmonia Pomorska im. I.J. Paderewskiego, Kujawsko-Pomorskie Centrum Kultury, Muzeum Wojsk Lądowych instytucje prywatne	Liczba wspieranych instytucji (M), liczba wspieranych przedsięwzięć (M)
3.1.1.3 Rozwój oferty instytucji kultury	2017	2026	Budżet miasta, budżet samorządu województwa, budżet państwa, środki pomocowe	Urząd Miasta Bydgoszczy: Biuro Kultury Bydgoskiej, instytucje kultury	Kalendarium imprez (P), liczba przedsięwzięć (M)
3.1.2 Wspieranie nowatorskich inicjatyw organizacji pozarządowych oraz innych podmiotów nieinstytucjonalnych działających na rzecz rozwoju oferty kulturalnej miasta	2017	2026	Budżet miasta	Urząd Miasta Bydgoszczy: Biuro Kultury Bydgoskiej, Biuro Promocji i Współpracy z Zagranicą, instytucje kultury, organizacje pozarządowe, podmioty prywatne	Liczba przeprowadzanych konkursów(M), liczba dofinansowanych przedsięwzięć (M)
3.1.3 Digitalizacja i szerokie udostępnianie zasobów kulturowych miasta Bydgoszczy poprzez tworzenie portali tematycznych	2017	2026	Budżet miasta, budżet samorządu województwa, środki pomocowe	Instytucje kultury, organizacje pozarządowe, uczelnie wyższe	Liczba zrealizowanych projektów (M), liczba zdigitalizowanych obiektów (M)

Cel operacyjny 3.2: Dogodne warunki infrastrukturalne i organizacyjne do funkcjonowania kultury

Jednym z najważniejszych zarówno ze względu na skalę problemu, jak i na duży wysiłek organizacyjny i finansowy z tym związany, oraz najpilniejszych zadań w dziedzinie miejskiej kultury jest modernizacja i rozbudowa instytucji kultury. Plany obejmują rozbudowę lub remont wszystkich bez wyjątku instytucji kultury w mieście, a także budowę nowej siedziby Akademii Muzycznej oraz rozbudowę sieci placówek wychowania pozaszkolnego. W planach jest także powstanie nowych podmiotów w miejskiej kulturze, co wiąże się z powstaniem nowej infrastruktury kulturalnej lub zmianą funkcji istniejących dotychczas obiektów i dostosowaniem ich do celów kulturalnych.

Cel strategiczny: Miasto kreatywne kulturowo

Cel operacyjny 3.2: Dogodne warunki infrastrukturalne i organizacyjne do funkcjonowania kultury

Działania / programy	Od	Do	Źródła finansowania	Podmioty realizujące/współdziałające	Produkty (P), Wskaźniki (W), Mierniki (M)
3.2.1 Modernizacja i rozbudowa instytucji kultury					Liczba zmodernizowanych obiektów (M)
3.2.1.1 Modernizacja Teatru Polskiego im. H. Konieczki w Bydgoszczy	2017	2026	Budżet miasta, środki pomocowe	Teatr Polski im. H. Konieczki w Bydgoszczy, Urząd Miasta Bydgoszczy: Wydział Inwestycji Miasta,	Zmodernizowany obiekt (P)
3.2.1.2 Remont konserwatorski i rozbudowa obiektu Muzeum Okręgowego im. L. Wyczółkowskiego przy ul. Gdańskiej 4 w Bydgoszczy	2017	2026	Budżet miasta, środki pomocowe	Muzeum Okręgowe w Bydgoszczy, Urząd Miasta Bydgoszczy: Wydział Inwestycji Miasta	Zmodernizowany obiekt (P)
3.2.1.3 Rozbudowa przestrzeni wystawienniczo-magazynowej Muzeum Okręgowego w Bydgoszczy	2018	2026	Budżet miasta, środki pomocowe	Urząd Miasta Bydgoszczy: Wydział Inwestycji Miasta, Muzeum Okręgowe w Bydgoszczy	Zmodernizowany obiekt (P)
3.2.1.4 Modernizacja Galerii Miejskiej bwa w Bydgoszczy	2017	2026	Budżet miasta, środki pomocowe	Urząd Miasta Bydgoszczy: Wydział Inwestycji Miasta, Galeria Miejska bwa	Zmodernizowany obiekt (P)
3.2.1.5 „Droga do Nowoczesności” – modernizacja Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Bydgoszczy	2017	2026	Budżet miasta, środki pomocowe	Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. dr W. Bełzy w Bydgoszczy, Urząd Marszałkowski, Urząd Miasta Bydgoszczy: Wydział Inwestycji Miasta	Zmodernizowany obiekt (P)
3.2.1.6 Rozbudowa Miejskiego Centrum Kultury w Bydgoszczy	2019	2026	Budżet miasta	Urząd Miasta Bydgoszczy: Wydział Inwestycji Miasta, Miejskie Centrum Kultury w Bydgoszczy	Zmodernizowany obiekt (P)
3.2.1.7 Rozbudowa i modernizacja Filharmonii Pomorskiej w Bydgoszczy	2017	2026	Budżet samorządu województwa, środki pomocowe	Filharmonia Pomorska im. I.J. Paderewskiego w Bydgoszczy, Urząd Marszałkowski	Zmodernizowany obiekt (P)
3.2.1.8 Budowa nowej siedziby Akademii Muzycznej im. F. Nowowiejskiego w Bydgoszczy	2017	2026	Budżet państwa, środki pomocowe	Akademia Muzyczna im. F. Nowowiejskiego w Bydgoszczy, Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego,	Nowy obiekt (P)

3.2.1.9 Rozbudowa Opery Nova i poszerzenie jej funkcji („Czwarty krąg”)	2018	2026	Budżet samorządu województwa, środki pomocowe	Opera Nova w Bydgoszczy, Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego,	Zmodernizowany obiekt (P)
3.2.2 Modernizacja i rozbudowa placówek wychowania pozaszkolnego oraz istniejących przestrzeni osiedlowych mogących służyć kulturze (biblioteki, kluby osiedlowe i spółdzielcze, salki katechetyczne)					Liczba zmodernizowanych obiektów (M)
3.2.2.1 Modernizacja Palacu Młodzieży	2017	2026	Budżet miasta, środki pomocowe	Urząd Miasta Bydgoszczy: Wydział Inwestycji Miasta, Wydział Edukacji i Sportu, Pałac Młodzieży w Bydgoszczy	Zmodernizowany obiekt (P)
3.2.2.2 Przystosowanie placówek pozaszkolnych do funkcji kulturowych w poszerzonym zakresie	2017	2026	Budżet miasta, budżet państwa	Urząd Miasta Bydgoszczy: Wydział Inwestycji Miasta, Wydział Edukacji i Sportu	Liczba zmodernizowanych placówek pozaszkolnych (M)
3.2.2.3 Stworzenie miejskiej sieci kin studyjnych	2017	2026	Budżet miasta, budżet państwa	Miejskie Centrum Kultury w Bydgoszczy, Urząd Miasta Bydgoszczy: Biuro Kultury Bydgoskiej	Liczba kin studyjnych (M)
3.2.3 Tworzenie nowych podmiotów i form organizacyjnych w kulturze					Liczba nowych podmiotów (M)
3.2.3.1 Powołanie drugiej sceny teatralnej w Teatrze Kameralnym	2017	2026	Budżet miasta, środki pomocowe	Urząd Miasta Bydgoszczy: Biuro Kultury Bydgoskiej, Wydział Inwestycji Miasta	Nowy obiekt (P)
3.2.3.2 Utworzenie Muzeum Historii Farmacji i Medycyny	2017	2026	Budżet miasta, środki pomocowe	Urząd Miasta Bydgoszczy: Biuro Kultury Bydgoskiej, Muzeum Okręgowe w Bydgoszczy	Nowy obiekt (P)
3.2.3.3 Fordońskie centrum kultury	2017	2026	Budżet miasta, środki pomocowe	Urząd Miasta Bydgoszczy: Biuro Kultury Bydgoskiej, instytucje kultury, organizacje pozarządowe, parafie, podmioty prywatne	Liczba działających podmiotów kultury (M)
3.2.3.4 Nowoczesne i wielofunkcyjne Archiwum Państwowe	2017	2026	Budżet państwa, środki pomocowe	Archiwum Państwowe w Bydgoszczy	Nowy obiekt (P)

Cel operacyjny 3.3: Wieloaspektowa współpraca środowisk kultury i instytucji

Istotnym elementem tworzenia wysokiego poziomu oferty kulturalnej oraz stałego rozwoju organizacyjnego i merytorycznego bydgoskich środowisk kultury jest poszerzanie zasięgu współpracy bydgoskich instytucji, organizatorów wydarzeń i animatorów kultury z krajowymi i zagranicznymi partnerami. Dbalność o potencjał kultury wymaga włączenia lokalnej kultury w szersze sieci współpracy, co zapewnić ma stały dopływ wiedzy, inspiracji i specyficznego know-how, a przez to wzbogacenie bydgoskiej oferty kulturalnej.

Cel strategiczny: Miasto kreatywne kulturowo
Cel operacyjny 3.3: Wieloaspektowa współpraca środowisk kultury i instytucji

Działania / programy	Od	Do	Źródła finansowania	Podmioty realizujące/współdziałające	Produkty (P), Wskaźniki (W), Mierniki (M)
3.3.1 Bydgoszcz aktywnym członkiem międzynarodowych i krajowych sieci współpracy kulturalnej					Liczba podjętych i zrealizowanych działań w zakresie współpracy międzynarodowej, ogólnopolskiej i międzysektorowej
3.3.1.1 Udział w ogólnopolskich i międzynarodowych organizacjach, sieciach i programach współpracy na poziomie samorządu oraz instytucjonalnych i nieinstytucjonalnych podmiotów kultury	2017	2026	Budżet miasta, budżet miasta partnerskiego, środki pomocowe	<i>Urząd Miasta Bydgoszczy: Biuro Promocji Miasta i Współpracy z Zagranicą, Biuro Kultury Bydgoskiej, instytucje kultury, wyższe uczelnie, organizacje pozarządowe, miasta partnerskie</i>	Liczba podjętych działań (M)
3.3.1.2 Wymiana i prezentacja bydgoskich zjawisk artystycznych	2017	2026	Budżet miasta, budżet miasta partnerskiego, środki pomocowe, środki organizacji pozarządowych, prywatni inwestorzy	<i>Instytucje kultury, uczelnie wyższe, organizacje pozarządowe, indywidualni twórcy, podmioty prywatne, miasta partnerskie oraz inne podmioty zagraniczne, Urząd Miasta Bydgoszczy: Biuro Kultury Bydgoskiej, Biuro Promocji Miasta i Współpracy z Zagranicą</i>	Liczba projektów (M), liczba uczestników projektów (M)
3.3.2 Współpraca Bydgoszczy z regionem – stworzenie sieci współpracy, wymiany oraz realizacja wspólnych przedsięwzięć kulturalnych	2017	2026	Budżet miasta, budżet samorządu województwa, środki pomocowe	<i>Urząd Miasta Bydgoszczy: Biuro Kultury Bydgoskiej, instytucje kultury, szkoły, organizacje pozarządowe, indywidualni twórcy, wyższe uczelnie</i>	Liczba podjętych działań (M)
3.3.3 Wspieranie partnerstw podmiotów z różnych dziedzin: kultury, edukacji, nauki, przemysłu, mediów oraz organizacji pozarządowych	2017	2026	Budżet miasta, budżet samorządu województwa, środki pomocowe, prywatni inwestorzy	<i>Urząd Miasta Bydgoszczy: Biuro Kultury Bydgoskiej, instytucje kultury, organizacje pozarządowe, indywidualni twórcy, uczelnie wyższe, szkoły, media, podmioty prywatne, przedsiębiorcy</i>	Liczba podjętych działań (M), liczba zrealizowanych projektów partnerskich (M)

Cel operacyjny 3.4: Bydgoszcz atrakcyjna dla twórców i animatorów kultury

Tę atrakcyjność miasta dla twórców i animatorów kultury próbują zabezpieczyć już inne elementy niniejszej strategii. Z rozwojem infrastruktury, nawiązywaniem współpracy międzynarodowej oraz deklaratywnej otwartości na inne kultury powinien iść w parze także rozwój kompetencji bydgoskich twórców i animatorów. Można go stymulować zarówno poprzez pomoc organizacyjną i finansową – w tym udostępnianie przestrzeni, programy grantowe i stypendialne, jak i rozwój programów rezydencji artystycznych, wymian i nawiązywania partnerstw.

Cel strategiczny: Miasto kreatywne kulturowo

Cel operacyjny 3.4: Bydgoszcz atrakcyjna dla twórców i animatorów kultury

Działania / programy	Od	Do	Źródła finansowania	Podmioty realizujące/współdziałające	Produkty (P), Wskaźniki (W), Mierniki (M)
3.4.1 Stworzenie programu rezydencji kreatywnych z udziałem artystów, animatorów, teoretyków i praktyków kultury	2017	2026	Budżet miasta, budżet państwa, środki pomocowe	Urząd Miasta Bydgoszczy: Biuro Kultury Bydgoskiej, instytucje kultury, organizacje pozarządowe, uczelnie wyższe, indywidualni twórcy	Przyjęcie odpowiedniego aktu normatywnego i wdrażanie przyjętego programu (P), Liczba lokali rezydencjalnych (M), Liczba artystów rezydentów (M)
3.4.2 Pomoc w uzyskiwaniu i utrzymaniu lokali na działania edukacyjno-kulturalne w systemie konkursów – „Lokal na kulturę”	2017	2026	Budżet miasta	Urząd Miasta Bydgoszczy: Biuro Kultury Bydgoskiej, Zespół ds. Wspierania Organizacji Pozarządowych i Wolontariatu, ADM Sp. z o.o. w Bydgoszczy	Liczba lokali przeznaczonych na działania kulturalne (M) Liczba artystów korzystających z lokali (M)
3.4.3 Udostępnienie przestrzeni miejskiej artystom i twórcom na preferencyjnych zasadach	2017	2026	Budżet miasta	Urząd Miasta Bydgoszczy: Biuro Kultury Bydgoskiej, Zespół ds. Wspierania Organizacji Pozarządowych i Wolontariatu, ADM Sp. z o.o. w Bydgoszczy, Zarząd Dróg Miejskich i Komunikacji Publicznej	Liczba działań artystycznych w przestrzeni miejskiej (M)
3.4.4 Rozwijanie systemu stypendiów dla indywidualnych twórców i animatorów kultury	2017	2026	Budżet miasta	Urząd Miasta Bydgoszczy: Biuro Kultury Bydgoskiej	Liczba przyznanych stypendiów (M)
3.4.5 Podnoszenie kompetencji twórców i animatorów kultury	2017	2026	Budżet miasta, budżet państwa	Urząd Miasta Bydgoszczy: Biuro Kultury Bydgoskiej, Zespół ds. Wspierania Organizacji Pozarządowych i Wolontariatu, instytucje kultury, organizacje pozarządowe	Liczba szkoleń, warsztatów, kursów, konferencji organizowanych na rzecz twórców i animatorów kultury (M)

Cel operacyjny 3.5: Przemysły kreatywne – partnerstwo kultury, biznesu i gospodarki opartej na nowych technologiach

To szerokie pojęcie oznacza zazwyczaj związki pomiędzy sferą kultury a gospodarką opartą na nowych technologiach. Taka gospodarka jest bowiem naturalnym partnerem dla kultury na obecnym etapie rozwoju cywilizacyjnego, którego obie te sfery są motorem: nowoczesny przemysł nie jest tylko potencjalnym mecenasem kultury, ale pełni istotną rolę jako ważny funkcjonalny wzór jej funkcjonowania – to właśnie nowoczesny przemysł jest depozytariuszem idei nowoczesności i to z tej sfery działalności przenoszą się do kultury niektóre formy funkcjonowania oraz modele działalności (laby, start-upy itp.).

Cel strategiczny: Miasto kreatywne kulturowo
Cel operacyjny 3.5: Przemysły kreatywne – partnerstwo kultury, biznesu i gospodarki opartej na nowych technologiach

Działania / programy	Od	Do	Źródła finansowania	Podmioty realizujące/współdziałające	Produkty (P), Wskaźniki (W), Mierniki (M)
3.5.1 Rozwój innowacyjnej infrastruktury kultury					Liczba nowych podmiotów (M)
3.5.1.1 Utworzenie pracowni innowacyjnych zasobów technicznych i technologicznych – MediaLab	2018	2026	Budżet miasta, środki pomocowe	Urząd Miasta Bydgoszczy: Biuro Kultury Bydgoskiej, instytucje kultury, wyższe uczelnie, organizacje pozarządowe	Przyjęcie odpowiedniego aktu normatywnego i wdrażanie przyjętego programu (P)
3.5.1.2 Utworzenie inkubatora inicjatyw kulturalnych – Kulturalny Start-up	2018	2026	Budżet miasta, środki pomocowe	Urząd Miasta: Zespół ds. Wspierania Organizacji Pozarządowych i Wolontariatu, Biuro Kultury Bydgoskiej, instytucje kultury, organizacje pozarządowe, indywidualni twórcy, przedsiębiorcy	Przyjęcie odpowiedniego aktu normatywnego i wdrażanie przyjętego programu (P)
3.5.1.3 Utworzenie Bydgoskiego Klastra Kultury i Promocji	2018	2026	Budżet miasta, budżet samorządu województwa, środki pomocowe	Instytucje kultury, Wyższa Szkoła Gospodarki, wyższe uczelnie, organizacje pozarządowe, partnerzy prywatni	Przyjęcie odpowiedniego aktu normatywnego i wdrażanie przyjętego programu (P)
3.5.2. Utworzenie Bydgoskiego Funduszu Filmowego	2018	2026	Budżet miasta, budżet samorządu województwa	Urząd Miasta Bydgoszczy: Biuro Promocji i Współpracy z Zagranicą	Powołanie instytucji Bydgoskiego Funduszu Filmowego (P)

IV obszar

Cel strategiczny: Mechanizmy zarządcze samorządu miasta wspierające rozwój kultury

Cel operacyjny 4.1: Stabilne nakłady finansowe gwarantujące rozwój i wysoką jakość kultury

W Bydgoszczy mamy do czynienia z paradoksalną sytuacją: przystosunkowo niskich nakładach na kulturę w skali kraju, co potwierdzają wszystkie raporty i diagnozy, instytucje kultury oraz organizacje pozarządowe wykazują się bardzo wysoką aktywnością i osiągają relatywnie wysoki poziom, co z kolei potwierdzają nagrody i ogólnopolska rozpoznawalność. Zwiększenie nakładów na kulturę oraz zapewnienie jej stabilnego rozwoju może zapewnić wyraźny, skokowy wzrost jej jakości i znaczną poprawę wszystkich wskaźników: od wzrostu uczestnictwa po przyrost aktywności turystyki kulturalnej.

Cel strategiczny: Mechanizmy zarządcze samorządu miasta wspierające rozwój kultury
Cel operacyjny 4.1: Stabilne nakłady finansowe gwarantujące rozwój i wysoką jakość kultury

Działania / programy	Od	Do	Źródła finansowania	Podmioty realizujące/współdziałające	Produkty (P), Wskaźniki (W), Mierniki (M)
4.1.1 Uwzględnienie programu rozwoju infrastruktury kultury w corocznym budżecie miasta oraz wieloletnich planach inwestycyjnych	2017	2026	Budżet miasta, środki pomocowe	Urząd Miasta Bydgoszczy: Biuro Kultury Bydgoskiej, Wydział Funduszy Europejskich, Wydział Zintegrowanego Rozwoju	Udział procentowy wydatków inwestycyjnych w sferze kultury w budżecie miasta w stosunku do ogółu wydatków zaplanowanych w budżecie miasta na inwestycje (W)
4.1.2. Zapewnienie w rocznych oraz wieloletnich planach finansowych budżetu miasta środków na rozwój różnicowanych form wsparcia dla organizacji pozarządowych oraz innych podmiotów prowadzących działalność pożytku publicznego w sferze kultury	2017	2026	Budżet miasta, środki pomocowe	Urząd Miasta Bydgoszczy: Biuro Kultury Bydgoskiej, Biuro Promocji Miasta i Współpracy z Zagranicą, Zespół ds. Wspierania Organizacji Pozarządowych i Wolontariatu	Udział procentowy wydatków na rzecz organizacji pozarządowych oraz innych podmiotów w sferze kultury w budżecie miasta w stosunku do ogółu wydatków zaplanowanych w budżecie miasta na kulturę (W)
4.1.3 Zapewnienie w rocznych oraz wieloletnich planach finansowych budżetu miasta środków na utrzymanie oraz rozwój miejskich instytucji kultury	2017	2026	Budżet miasta, środki pomocowe	Urząd Miasta Bydgoszczy: Biuro Kultury Bydgoskiej, Wydział Funduszy Europejskich, Wydział Zintegrowanego Rozwoju	Udział procentowy wydatków na utrzymanie i wspieranie instytucji kultury w budżecie miasta w stosunku do ogółu wydatków zaplanowanych w budżecie miasta na kulturę (W)
4.1.4 Wspieranie miejskich instytucji kultury oraz innych podmiotów w działaniach na rzecz pozyskiwania środków pozabudżetowych poprzez zabezpieczenie w budżecie miasta środków finansowych na pokrycie tzw. wkładu własnego	2017	2026	Budżet miasta	Urząd Miasta Bydgoszczy: Wydział Funduszy Europejskich, Urząd Miasta Bydgoszczy, Biuro Kultury Bydgoskiej, Wydział Funduszy Europejskich	Liczba przygotowanych wniosków na rzecz pozyskania środków (M), wielkość pozyskanych środków zewnętrznych (M)
4.1.5 Zapewnienie w rocznych oraz wieloletnich planach finansowych budżetu miasta środków na promocję bydgoskiej kultury	2017	2026	Budżet miasta środki pomocowe	Urząd Miasta Bydgoszczy: Biuro Promocji i Współpracy z Zagranicą, Wydział Funduszy Europejskich	udział procentowy wydatków na promocję kultury w budżecie miasta w stosunku do ogółu wydatków zaplanowanych w budżecie miasta na promocję (W)

Cel operacyjny 4.2: System motywacji instytucjonalnych i pozainstytucjonalnych animatorów kultury

System motywacji bydgoskich animatorów kultury opisują także inne elementy polityki kulturalnej, jako że lokuje się on w ogólnym planie zatrzymywania w mieście – ewentualnie: przyciąganiu do niego – ludzi kreatywnych, kreatywnych kadr zarówno dla kultury, jak i dla nowoczesnego przemysłu. W działaniach skupionych wokół tego celu chodzi także o motywację w najbardziej oczywistym znaczeniu: system nagród, których celem jest promocja bydgoskich osiągnięć kulturalnych i tym samym promocja miasta, a także promocja najlepszych praktyk w kulturze. Nie bez znaczenia jest także wyróżnianie najlepszych postaw i dzieł artystycznych.

Cel strategiczny: Mechanizmy zarządcze samorządu miasta wspierające rozwój kultury
Cel operacyjny 4.2: System motywacji instytucjonalnych i pozainstytucjonalnych animatorów kultury

Działania / programy	Od	Do	Źródła finansowania	Podmioty realizujące/współdziałające	Produkty (P), Wskaźniki (W), Mierniki (M)
4.2.1 Organizacja corocznego konkursu promującego najlepsze wydarzenia i zjawiska kulturalne	2018	2026	Budżet miasta, budżet samorządu województwa, środki pomocowe	Urząd Miasta Bydgoszczy: Biuro Kultury Bydgoskiej, Biuro Promocji Miasta i Współpracy z Zagranicą, instytucje kultury, Urząd Marszałkowski, media	Liczba laureatów konkursów (M)
4.2.2 Promowanie i nagradzanie innowacyjnych rozwiązań oraz dobrych praktyk kulturalnych	2018	2026	Budżet miasta, budżet samorządu województwa	Urząd Miasta Bydgoszczy: Biuro Kultury Bydgoskiej, Biuro Promocji Miasta i Współpracy z Zagranicą, instytucje kultury, Urząd Marszałkowski, media	Liczba laureatów nagród (M)
4.2.3 Rozwijanie systemu nagród za osiągnięcia dziedzinie kultury oraz promowanie laureatów nagród	2017	2026	Budżet miasta, budżet samorządu województwa	Urząd Miasta Bydgoszczy: Biuro Kultury Bydgoskiej, Urząd Marszałkowski, szkoły, instytucje kultury, media	Liczba laureatów nagród (M), liczba projektów promujących laureatów nagród (M)

Cel operacyjny 4.3: Warunki do rozwoju mecenatu kultury

W sytuacji braku regulacji prawnych oraz fiskalnych, które tworzyłyby przyjazne warunki rozwoju mecenatu prywatnego, istnieje potrzeba, by na poziomie władz samorządowych wytworzyć mechanizmy, które zapewniłyby kulturze wsparcie prywatnych mecenasów. Bydgoszcz jest miastem na tyle dużym i zasobnym, by sfera miejskiej kultury mogła liczyć na wsparcie lokalnych filantropów, przedsiębiorców i finansistów oraz reprezentowanych przez nich organizacji.

Cel strategiczny: Mechanizmy zarządcze samorządu miasta wspierające rozwój kultury
Cel operacyjny 4.3: Warunki do rozwoju mecenatu kultury

Działania / programy	Od	Do	Źródła finansowania	Podmioty realizujące/współdziałające	Produkty (P), Wskaźniki (W), Mierniki (M)
4.3.1 Utworzenie Bydgoskiego Funduszu Kultury „Prokultura”	2018	2026	Prywatni inwestorzy	Podmioty prywatne	Przyjęcie odpowiedniego aktu normatywnego i wdrażanie przyjętego programu (P)
4.3.2 Stymulowanie prywatnego mecenatu na rzecz kultury bydgoskiej	2017	2026	Budżet miasta	Urząd Miasta Bydgoszczy; Biuro Kultury Bydgoskiej, instytucje kultury, organizacje pozarządowe, media	Liczba mecenasów kultury (M), wielkość środków finansowych uzyskanych od mecenasów (M)

Cel operacyjny 4.4 Monitoring i stała ewaluacja systemu kultury

Bydgoska kultura w ostatnich latach podlegała badaniu i monitoringowi kilkakrotnie, co zwykle wiązało się z wydarzeniami kulturalnymi (jak Bydgoski Kongres Kultury) czy powstającymi dokumentami (strategiami, aktualizacjami polityk kulturalnych czy umowami społecznymi), a także ogólnopolskimi programami badawczymi (jak DNA Miasta). Ze względu na sytuację lokalnej kultury istnieje potrzeba stałego monitorowania rozwoju kultury oraz wdrażania polityki kulturalnej miasta. Praca ta powinna być prowadzona na bazie bydgoskiego potencjału naukowego i badawczego, co pozwoli prowadzić diagnozę w oparciu o wieloletnie doświadczenie w lokalnej kulturze i jej dogłębną znajomość oraz pozwoli uniknąć metodologicznych pomyłek.

Cel strategiczny: Mechanizmy zarządcze samorządu miasta wspierające rozwój kultury
Cel operacyjny 4.4 Monitoring i stała ewaluacja systemu kultury

Działania / programy	Od	Do	Źródła finansowania	Podmioty realizujące/współdziałające	Produkty (P), Wskaźniki (W), Mierniki (M)
4.4.1 „Obserwatorium Kultury” – stworzenie zintegrowanego systemu działań w obszarze sprawozdawczości, monitoringu, analityki i ewaluacji w zakresie kultury	2017	2026	Budżet miasta, środki pomocowe	Urząd Miasta Bydgoszczy: Biuro Kultury Bydgoskiej, Wydział Zrównoważonego Rozwoju, Urząd Marszałkowski, wyższe uczelnie, szkoły, instytucje kultury, organizacje pozarządowe	Przyjęcie odpowiedniego aktu normatywnego i wdrażanie przyjętego programu (P)
4.4.1.1 Opracowanie i realizacja wieloletniego programu badawczego	2017	2026	Budżet miasta, środki pomocowe	Obserwatorium Kultury, Urząd Miasta Bydgoszczy: Biuro Kultury Bydgoskiej Wydział Zrównoważonego Rozwoju, Urząd Marszałkowski, wyższe uczelnie, szkoły, instytucje kultury, organizacje pozarządowe	Wieloletni Program Badawczy (P)
4.4.1.2 Opracowanie systemu i wskaźników ewaluacji dla instytucji kultury	2017	2026	Budżet miasta środki pomocowe	Obserwatorium Kultury	Ogólnomiejski system ewaluacji działalności kulturalnej (P)
4.4.1.3 Coroczna standaryzowana ewaluacja realizacji zadań publicznych z zakresu kultury w oparciu o wskaźniki	2018	2026	Budżet miasta środki pomocowe	Obserwatorium Kultury	Sprawozdanie, raporty z badań (P)

Cel operacyjny 4.5: Struktury samorządu miasta dostosowane do realizacji celu strategicznego

Dla rozwoju bydgoskiej kultury oraz sprawnego i skutecznego wdrażania polityki kulturalnej niezbędne jest dostosowanie struktur samorządu, które w jakimś stopniu odpowiadają za działania w sferze kultury, w pierwszym rzędzie Biura Kultury Bydgoskiej, ale także wydziałów odpowiedzialnych za politykę społeczną, edukację i promocję, do realizacji głównego celu strategii. Powinny one podlegać analogicznym zmianom, jakie strategia projektuje dla struktur kultury, w szczególności – instytucji kultury: wzmocnienie kadrowe oraz inwestycje infrastrukturalne wydają się działaniami niezbędnymi.

Cel strategiczny: Mechanizmy zarządcze samorządu miasta wspierające rozwój kultury
Cel operacyjny 4.5: Struktury samorządu miasta dostosowane do realizacji celu strategicznego

Działania / programy	Od	Do	Źródła finansowania	Podmioty realizujące/współdziałające	Produkty (P), Wskaźniki (W), Mierniki (M)
4.5.1 Dostosowanie struktury organizacyjnej Urzędu Miasta zapewniające koordynację realizacji zadań w zakresie kultury, w szczególności edukacji, polityki społecznej i promocji kultury					
4.5.1.1 Powołanie i funkcjonowanie Rady ds. Kultury przy Prezydencie Miasta Bydgoszczy	2017	2026	Budżet miasta	Urząd Miasta Bydgoszczy	Przyjęcie odpowiedniego aktu normatywnego i powołanie Rady (P)
4.5.1.2 Wzmocnienie kadrowe i lokalowe Biura Kultury Bydgoskiej	2017	2026	Budżet miasta	Urząd Miasta Bydgoszczy	Ilość pracowników BKB (M)
4.5.1.3 Utworzenie Biura Plastyka Miejskiego	2017	2026	Budżet miasta	Urząd Miasta Bydgoszczy	Przyjęcie odpowiedniego aktu normatywnego i powołanie Biura (P)
4.5.1.4 Wzmocnienie kadrowe i lokalowe Biura Konserwatora Zabytków	2017	2026	Budżet miasta	Urząd Miasta Bydgoszczy	Ilość pracowników MKZ (M)

8. Monitoring i ewaluacja

Kontrola realizacji *Strategii Rozwoju Kultury na lata 2017–2026* będzie ciągłym procesem gwarantującym skuteczne wdrażanie poszczególnych zadań oraz ich ewentualną korektę. Kontrola będzie przybierała dwie formy: monitoringu oraz ewaluacji.

Monitoring to procedura analityczna polegająca na systematycznym gromadzeniu oraz opracowywaniu danych ilościowych i jakościowych dotyczących wdrażanej strategii w oparciu o przedstawiony harmonogram realizacji i wyznaczone mierniki. Natomiast ewaluacja stanowi narzędzie oceny skuteczności wdrażania oraz stopnia realizacji strategii przy wykorzystaniu informacji zebranych w trakcie monitoringu oraz poprzez odniesienie ich do sformułowanych założeń i celów.

Ocena stopnia realizacji strategii oraz postępów jej wdrażania będzie wymagała zebrania szeregu danych, w tym:

- danych ilościowych określonych jako mierniki realizacji poszczególnych zadań;
- danych jakościowych (zarówno na podstawie opinii ekspertów, jak i na podstawie kwerendy materiałów medialnych: recenzji, szkiców krytycznych oraz opinii pojawiających się w środkach przekazu);
- wyników badań ankietowych (głównie wśród odbiorców kultury), ale także pogłębionych wywiadów (w gronie ekspertów, przedstawicieli środowisk naukowych i artystycznych);
- oficjalnej dokumentacji związanej z realizacją strategii (sprawozdań, zarządzeń, decyzji, uchwał itp.);
- analiz skuteczności realizacji wybranych zadań strategii.

Zgromadzony materiał pozwoli ocenić:

- stopień realizacji celów strategii;
- skuteczność osiągnięcia celów określonych w dokumencie;

- skalę zmian uwarunkowań w funkcjonowaniu kultury;
- doświadczenia zebrane w trakcie realizacji strategii i wdrażania poszczególnych jej działań;
- konieczność wprowadzenia korekt wynikających ze zmieniających się warunków funkcjonowania kultury i jej potrzeb.

Założono, że rokiem bazowym do oceny stopnia realizacji strategii będzie rok 2016. Analiza realizacji celów strategii będzie odbywać się co roku, poczynając od roku 2017 (od 1 stycznia do 31 grudnia), a pierwsze działania ewaluacyjne zostaną przeprowadzone w roku 2018 (tj. po otrzymaniu pełnych sprawozdań i danych za rok 2017). Wyniki monitoringu i ewaluacji zostaną podane do publicznej wiadomości i opublikowane nie później niż na koniec pierwszego półrocza następującego po okresie, który był poddawany analizie.

Monitoring oraz ewaluacja zostaną przeprowadzone przez Biuro Kultury Bydgoskiej Urzędu Miasta Bydgoszczy oraz powołany do tego celu zespół monitorujący. W programie zostało określone zadanie z zakresu monitoringu i ewaluacji kultury: zgodnie z tym zapisem w roku 2017 powinno zostać powołane Obserwatorium Kultury, którego zadania określa się jako:

- stworzenie zintegrowanego systemu działań w obszarze sprawozdawczości, monitoringu, analityki i ewaluacji w zakresie kultury;
- opracowanie i realizacja wieloletniego programu badawczego;
- opracowanie systemu wskaźników ewaluacji dla instytucji kultury;
- coroczna standaryzowana ewaluacja realizacji zadań publicznych z zakresu kultury w oparciu o wskaźniki.

Obserwatorium Kultury ma być w założeniu zespołem, który będzie pracował w trybie ciągłym. Wyniki jego prac będą przedstawiane raz do roku w postaci szczegółowego raportu zawierającego ocenę realizacji celów strategii, zadań oraz programów zapisanych w dokumencie.

Wyniki prac zespołu monitorującego – Obserwatorium Kultury po zaopiniowaniu przez odpowiedniego Zastępcę Prezydenta Miasta Bydgoszczy zostaną w formie sprawozdania przedstawione Prezydentowi Miasta Bydgoszczy. Sprawozdanie będzie zawierało wnioski dla dalszej realizacji strategii, ocenę skuteczności jej wdrażania oraz ewentualne korekty.

Na podstawie wniosków i propozycji korekt przedstawionych przez zespół monitorujący – Obserwatorium Kultury Prezydent Miasta Bydgoszczy przedstawi Radzie Miasta Bydgoszczy propozycje zmian w zapisach dokumentu strategicznego.